

- **Iz prve roke o položaju in delovanju Slovencev v Italiji. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 2**

Primorski dnevi na Koroškem

<https://www.novice.at/novice/lokalno/iz-prve-roke-o-polozaju-in-delovanju-slovencev-v-italiji/>

Koroška. S političnim omizjem so se v ponedeljek začeli Primorski dnevi na Koroškem 2019, prikaz dejavnosti Slovencev v Italiji in priložnost za medsebojno spoznavanje.

Primorski dnevi na Koroškem so letos devetnajsti po vrsti. Izmenjava in prikaz znanj, izkušenj in dejavnosti med koroškimi in primorskimi Slovenci, ki v Italiji živijo od Kanalske doline prek Benečije in Goriškega do Trsta, traja že od leta 1983, je pa bienalna, dvoletno izmenična. Prihodnje leto se bodo torej koroški Slovenci predstavili s Koroškimi dnevi na Primorskem. Prva izmed letošnjih prireditev, ki so jih organizacijsko in vsebinsko zasnovale KKZ v Celovcu ter Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Slovenska prosveta v Trstu, je bilo v ponedeljek politično omizje v Tischlerjevi dvorani Mohorjeve v Celovcu, ki sta ga kot soprireditelja omogočila Narodni svet koroških Slovencev in Enotna lista. Upokojeni vodja slovenskega oddelka radiotelizije RAI v Trstu Ivo Jevnikar je spregovoril o povojni obnovitvi političnega življenja Slovencev v sedanjih mejah Italije, o čemer je izšle tudi zbornik, predstavili so dokumentarni film o uspešnem prizadevanju za odobritev olajšanega načina izvolitve slovenskega predstavnika v deželni svet Furlanije-Juljske krajine, predstavnika slovenske zbirne stranke Slovenska skupnost Julijan Čavdek in Marko Pisani pa sta odgovarjala na vprašanja o aktualnih izzvih Slovencev v Italiji.

- **Ob spominjanju na odločitev 10. oktobra 1920. Franc Kukovica. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 2**

<https://www.novice.at/politika/ob-spominjanju-na-odlocitev-10-oktobra-1920/>

Po vsej dvojezični Koroški so se vrstile proslave v spomin na plebiscit 10. oktobra 1920. Centralna proslava je bila v Celovcu. Vse so se odvijale v smeri nadaljnje izgradnje dobrega sožitja in zahvale našim prednikom. Gledal sem televizijska poročila, o tem bral v meni dosegljivih časopisih in bil na od občine Žitara vas/ Sittersdorf organizirani prireditvi.

Zelo me moti, da nikjer nisem zasledil omenjanja pomembnega dejstva, da Koroška danes ne bi obstajala v teh mejah, če ne bi veliko število koroških Slovencev v coni A glasovalo za pripadnost k Avstriji. Verjeli so danim obljubam. Govorniki bi lahko tudi zamenjali »koroški Slovenci« s »slovensko govorečimi Korošci«. Vendar eni to nočejo, drugi se ne upajo. Vzrok je iskati pri mnogih sodeželanih v za mnoge še vedno veljavni Wuttejevi tezi, vindiš ni slovenščina, pač pa jezik domovini zvestih, ki si ga je izmislil kmalu po letu 1920 iz politične »potrebe« po lažjem ponemčevanju koroških Slovencev. Tako se npr. v Žitari vasi vsi slovenski glasovi za Avstrijo očitno pojmujejo kot vindišarski glasovi, saj veljajo za nekatere le ti ljudje kot »domovini zvesti«. Dejstvo je, da je beseda vindiš staro ime za slovenski jezik in je bila ta uporabljena v vseh v nemščini tiskanih knjigah do približno leta 1800. Wuttejeva namerno lažna teza je žal na Koroškem še vedno živa in uporabljiva! Nekateri jo imajo celo še danes za resnico, čeprav so ugledni zgodovinarji zadevo kmalu po koncu druge svetovne vojne pojasnili, da se slovenski dialekt na Koroškem lahko poimenuje vindiš. Tisti, ki pa to še vedno ne razumejo, pa naj pogledajo v Megiserjev slovar štirih jezikov iz leta 1592, kjer pojasni »Windische Sprach – slovenski jesik«.

Bojazen pred nemškonalnacionalnimi združenji, nevednost ali namerno nadaljevanje lažne teorije so vzrok za zamolčanje resnice! Še za časa Avstro-Ogrske so se pojmovali vsi slovensko ali vindiš govoreči državljani kot Slovenci, kar je dokazljivo. Zato so veljale tudi vse predvolilne obljube pred plebiscitom Slovincem in ne Vindišarjem, ki jih takrat v današnjem pojmovanju še nismo poznali.

- **V novem državnem zboru odslej koroška Slovenka Olga Voglauer. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 3**

Avstrijski parlament

<https://www.novice.at/novice/lokalno/v-novem-drzavnem-zboru-odslej-koroska-slovenka-olga-voglauer/>

Dunaj. Preporod ali »politično vstajenje« zelenih v Avstriji, ki so na jesenskih državnozbornskih volitvah poželi svoj doslej največji uspeh, je nasul v avstrijsko politično pokrajino obetavno nove svežine, od katere bi poleg skrbnejšega ravnanja z okoljem mogle profitirati tudi avstrijske manjšine – med njimi si za več pravičnosti prizadevajo tudi koroški Slovenci in Slovenke.

V sredo popoldne je bil v avstrijskem zveznem parlamentu začetek nove – 27. mandatne dobe zakonodajne periode. S to sejo državnega zbora se je predčasno končala tudi 26. mandatna doba zakonodajne periode, kar je bila posledica

nezaupnice vladi kanclerja Kurza po t. i. Ibiza škandalu koalicijskega partnerja svobodnjaške stranke (FPÖ). Prva točka dnevnega reda na ustanovni seji državnega zbora je bila prisega 183 poslank in poslancev. Med 56 novinkami in novinci je prisegla na ustavo tudi bil-čovška rojakinja Olga Voglauer, ki je odslej ena od 26 zelenih poslank in poslancev v dunajskem zveznem parlamentu. Zatem je parlament izvolil tudi svojega predsednika ali predsednico ter dva namestika ali dve namestnici in določil med drugim tudi odbore. Pred tem že so se frakcije dogovorile za število članic in članov v odborih in se zedinile tudi na razdelitev časa, ki ga imajo posamezniki za predstavitev.

Po rezultatu državnoborskih volitev 29. septembra letos ima odslej ljudska stranka (ÖVP) v parlamentu 71 poslank in poslancev, socialdemokratska stranka (SPÖ) 40, svobodnjaška stranka (FPÖ) 31, Zeleni 26 mest, stranka NEOS pa 15 mandatov.

- **Večsmerna prireditve o slovenskem pravniku in ekonomistu Andreju Gosarju v Slovenskem kulturnem centru Korotan na Dunaju.** Avtor: Lev Detela. *Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 4*

<https://www.novice.at/kultura/vecsmerna-prireditve-o-slovenskem-pravniku-in-ekonomistu-andreju-gosarju-v-slovenskem-kulturnem-centru-korotan-na-dunaju/>

Dunajski slovenski Korotan je – tako bi lahko zapisali – večnamenska ustanova: študentski dom, hotel in kulturni center.

Posebnost Korotana so tudi spominske sobe, poimenovane po z Dunajem povezanih slovenskih osebnostih. Sobama znanega skladatelja Huga Wolfa in čebelarja Janeza Janše so zdaj na odlično obiskani prireditvi 16. oktobra priključili še spominsko sobo leta 1887 v Logatcu na Notranjskem rojenega pravnika, sociologa, univerzitetnega profesorja in politika Andreja Gosarja.

Dunajska prireditve je bila povezana z odprtjem razstave o Gosarjevem življenju in delu, ki jo je oblikovala na velikih stenskih panojih Bibijana Mihevc v sodelovanju z Ariano Volarič in Štefanom Skledarjem s pomočjo knjižnice in občine Logatec. Istočasno so pripravili tudi razstavo o logaških zgodovinskih, kulturnih in pokrajinskih značilnostih. Logaški župan Berto Menard je poleg veleposlanice Republike Slovenije v Avstriji Ksenije Škrilec in upravitelja Korotana Antona Levsteka pozdravil številno občinstvo, med katerim je bilo zelo veliko gostov iz Logatca, ki jim je pred prireditvijo razkazala glavne znamenitosti Dunaja licencirana vodnica Mojca Gätz. O Gosarju je spregovoril Tone Smolej s Filozofske fakultete v Ljubljani, glasbeno pa sta dogodek popestrili glasbenica in kitaristka Eva Hren in kitaristka Katja Razložnik.

Andrej Gosar je na dunajski univerzi od leta 1910 študiral pravo, vendar mu študija niso otežkočale le težke gmotne razmere, temveč tudi izbruh prve svetovne vojne. Vpoklican je bil v vojsko in je mnoge izpite opravil v času vojne. 20. marca 1916 je bil na Dunaju promoviran za doktorja prava.

- **Sedaj se spuščam s 70 kilometri na uro, cilj pa je doseči stotico.** Avtor: Bojan Wakounig. *Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 5*

Portret: David Amruš

<https://www.novice.at/novice/sport/sedaj-se-spuščam-s-70-kilometri-na-uro-cilj-pa-je-doseci-stotico/>

Podgorje. Prej je David Amruš iz Podgorij rad igral nogomet. Sedaj podira hitrostne rekorde na nekoliko daljši deski s štirimi kolesci. David Amruš je eden redkih koroških tekmovalcev na longboardu.

Sredi letošnjega avgusta so bili ovinki na cesti na severni strani Jezerskega sedla zavarovani z neštetiimi balami slame, po cesti pa so se divje spuščali. Predvsem fantje, pa tudi kakšno dekle. Ne s kolesom. Temveč na deskah. Na longboardih. Na hitrih skejti. S hitrostmi tja do 80 ali celo 100 kilometrov na uro. Prišli so na Jezerski vrh z vsega sveta. Med njimi tudi David Amruš iz Podgorij v Rožu.

Njihovo delovno orodje je nekoliko daljša deska, po slovensko imenovana rolka ali tudi skejt, od navadnega skejta se ne razlikuje samo po dolžini, temveč tudi po večjih kolesih. Zaščitna oprema je sestavljena iz integralne čelade, glava je torej zavarovana, rokavic, želve za hrbet in ščitnikov za komolce in kolena. To pa je tudi že vse. Kot omenjeno, to očitno zadostuje tudi za stotico pri kilometrih na uri.

- **Temni gozdovi domovine. Intervju: Nikolaj Efendi. Pogovarjala se je: Ana Grilc.** *Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 6-7*

Nikolaj Efendi o svoji glasbi in umetnosti

<https://www.novice.at/featured/15103/>

»[...] Napačen jezik sem govoril. Nate nikoli nisem nazdravil, ker se zate sramujem. [...] Hey, Domovina. Zakaj zapiraš vse poti?« Domovina, upor, odgovornost – to so teme novega albuma »Vulgo« Nikolaja Efendija. Glasba, ki ji ne moreš ubežati. Iskrena, mračna, neusmiljena. Brez vsake romantike, vsakega zvodenenja vsaka pesem seže po žilah manjšine, da bi cukala po njih kot glasbenik po kitari. – Nikolaj Efendi je koroško slovenski glasbenik in pisatelj. Komponira glasbo za teater. Zaslovel je z ekipo Roy de Roy, razvil druge glasbene projekte in izdal plošči »The Red Wine Conspiracy« in »Temper«.

Pogovor o »Vulgo«, politiki in življenju umetnika.

Objavili ste vaš novi album Vulgo. Kako je prišla plošča do svojega imena?

Ko sem bil na obisku, doma na Koroškem, in se vozil po Podjuni, sem si začel ogledovati vse te »vulgo bajte«. Vulgo-imena so potomcem podedovani spomini. Včasih so ti spomini anonimni, včasih pa zelo osebni kažipot družinske zgodovine. Na drugi strani pa imaš dejstvo, da so v teku asimilacije in deportacije potem tudi nemčurji prevzeli ta slovenska hišna imena. To je groteskno ironična faseta.

Besedila sem sicer posvetil koroško slovenskemu uporu, a naslov »vulgo« ima zame – poleg običajnega pomena – tudi zelo osebno, skoraj eksistencialno konotacijo.

Moji albumi so vedno osebni trenutki mojih življenjskih obdobji. Kdaj pa kdaj si rad preberem kakšna starejša besedila in se spominjam kriz in procesov, ki sem jih pustil za sabo. Pesmi za ta album sem napisal med pričakanjem naraščaja in se istočasno spraševal, kako lahko podedujem slovenski jezik in kulturo mojemu sinu, čeprav živimo v diaspori na Dunaju.

- **Začeli so z 51 člani, zdaj jih je več ko 300. Avtor: Janko Kulmesch. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 11**

30 let Društva upokojencev Podjuna

<https://www.novice.at/novice/zaceli-so-z-51-clani-zdaj-jih-je-vec-ko-300/>

Žamanje. Društvo upokojencev Podjuna s Helko Mlinar na čelu obhaja 30-letnico. Odlikujejo ga pester program, agilen odbor ter pristna domačnost ob petju domačih pesmi.

Prvi, ki so ustanovili slovensko Društvo upokojencev, so bili na pobudo Micke in njenega moža Mira Miškulnik Šentjakobčani. Po Šentjakobu so se odločili Pliberčani, da poskrbijo upokojencem pestro ponudbo – 9. aprila 1989 pa je bil ustanovni občni zbor Društva upokojencev (DU) Podjuna. Za predsednika so izvolili Tineja Komarja iz Kazaz, ki je pred nedavnim, 6. oktobra, praznoval 96. rojstni dan. Med odborniki prve ure so bili tudi (medtem že vsi pokojni) Jozej Kowatsch, Rok Bučovnik, Jakej Potočnik in Foltej Trobej, članov pa je bilo 51.

Delo, ki ga je opravljal ustanovni predsednik Tine Komar s svojimi sotrudniki, je bilo nadvse pestro in uspešno. Prišel pa je čas, ko je Tine Komar videl potrebo, da preda vajeti v mlajše roke. In je pri tem imel posrečeno roko, zavedajoč se: vsakega uspešnega gospodarja odlikuje tudi to, da poskrbi za uspešno nasledstvo.

- **Burka o jezičnem dohtarju, pohlepu in triumfu prebrisanosti. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 12**

Premiera SPD Brnca

<https://www.novice.at/kultura/burka-o-jezicnem-dohtarju-pohlepu-in-triumfu-prebrisanosti/>

Brnca. Denar ni samo sveta, temveč tudi igre vladar. Tako se zdi tudi v Burki o jezičnem dohtarju. Ampak na koncu vseeno zmaga tisti, ki je najbolj prebrisan. Najbolj brihten.

Kdor visoko leta, nizko pade. Ali pa: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Dve stari modrosti, ki dobro povzemata nauk Burke o jezičnem dohtarju, burne komedije, ki jo je igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva Dobrač na Brnci premierno uprizorila minuli petek pri Prangerju v Zmotičah.

Zgodba je s svojimi motivi prastara, predstavljena že v neštetih različicah, pa še vedno vselej privlačna in v brnški postavitvi tudi še sila zabavna. Propadli in pohlepni advokat (Vinzenc Samonig) ima o svojih sposobnostih le najboljše mnenje, a njegova življenjska resničnost govori o nečem drugem. Tudi njegova prsata žena (Jona Zeichen) mu očita, da nimata nita za spodobna oblačila. Jezični dohtar, kakor je odvetnike imenoval France Prešeren (še sam je bil član tega ceha), prepričan o svoji nenadkriljivi zvitosti obljubi svoji soprogi, da bo priskrbel najboljše blago in se napoti k trgovcu z blagom (Simeon Mikl). Njega naplahta z obljubo, da mu bo blago plačal, ko bo trgovec prišel k njemu na dom na večerjo, trgovec sam, nič manj pogolten, pa tudi sveto verjame, da mu je uspelo dohtarja ogoljufati, saj da mu je prodal sedem metrov blaga za ceno osmih.

Ko trgovcu izterjanje denarja spodleti, se zdi, da ga je advokat res dobro pretental, a v igro vstopi ovčar (Daniel Gallob).

Dohtarju potoži, da ga trgovec z blagom preganja, češ da mu je kradel ovce (kar je sicer tudi res, saj ovčar pač potrebuje denar za njemu ljubo žgano pijačo) in mu obljubi kup denarja, če ga reši. Ko se naposled vsi znajdejo pred sodnikom (Simon Hrobath), pa je ravno umazani, navidez neuki ovčar tisti, ki je najbolj namazan z vsemi žavbami, najbolj prebrisan, in preslepi vse druge.

- **Kdo sploh še ima zlato srce namesto mrtvega zlata? Avtor: Bojan Wakounig. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 12-13**

Premiera Teatra Zora

<https://www.novice.at/kultura/oder/kdo-sploh-se-ima-zlato-srce-namesto-mrtvega-zlata/>

Šentjakob v Rožu. S črno komedijo Hči kralja falotov in barvito scenografijo se je šentjakobski Teatr Zora spet spoprijel z družbenokritičnim besedilom. Predstava je na sporedu še do konca meseca.

Kaj je huje – imeti slabe starše ali biti brez staršev? Na to vprašanje si Julči odgovori z zahtevo po ločitvi od staršev. Torej, bolje biti brez njih. Brez takih, kakršna sta oče in mati v predstavi Hči kralja falotov, ki jo je Teatr Zora minulo soboto premierno uprizoril na odru farovža v Šentjakobu v Rožu.

Mladinski Teatr Zora pod režijskim vodstvom Marjana Štikra se je letos po Mami Afriki v letu 2014 drugič odločil za besedilo nizozemskega dramatika Ada de Bonta. Doma in v Nemčiji je med najbolj igranimi mladinskimi avtorji, za njegova dela je značilna družbenokritična ost, usmerjena v tematike, ki nagovarjajo mlajše igralce in gledalce. V letošnji predstavi gre za požrešnost, zlaganost, brezobzirnost pri doseganju ciljev, zahrbnost, pa tudi za predanost, samosvojost, zvestobo ali upornost z razlogom. In za kričeke krivice, kakor so trgovanje z ljudmi ali mogoče celo z organi.

- **Red za zasluge za nekdanja dolgoletna voditelja krovnih manjšinskih organizacij. STA. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019**

<https://www.novice.at/featured/red-za-zasluge-za-nekdanja-dolgoletna-voditelja-krovnih-manjinskih-organizacij/>

Predsednik republike Slovenije Borut Pahor je 25. 10. 2019 vročil odlikovanje red za zasluge nekdanjemu dolgoletnemu voditelju ene od krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudiju Pavšiču ter nekdanjemu voditelju ene od krovnih organizacij koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij Marjana Sturmju.

Novinar, publicist in politik Pavšič je odlikovanje prejel za izjemne zasluge in dolgoletna prizadevanja pri uresničevanju pravic slovenske manjšine v Italiji ter za neprecenljiv prispevek k uveljavljanju medkulturnega dialoga.

Zgodovinar in politik Sturm je odlikovanje prejel za izjemne zasluge in dolgoletna prizadevanja pri uresničevanju pravic slovenske manjšine v Avstriji ter za neprecenljiv prispevek k uveljavljanju medkulturnega dialoga.

Kot so med drugim zapisali v utemeljitvi v uradu predsednika republike, je Pavšič brez dvoma ena osrednjih osebnosti slovenske narodne manjšine v Italiji v času od osamosvojitve Slovenije do danes. Že v prvih letih poklicnega novinarstva se je lotil najbolj zahtevne teme slovenstva v Italiji: presejanja tragične zgodovine in zasuka v prihodnost. Bil je tudi aktiven

zagovornik prizadevanj za osamosvojitve in mednarodno priznanje Slovenije. Vodenje Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ene od krovnih organizacij avtohtone slovenske narodne skupnosti v Italiji, je prevzel leta 1997.

Marjan Sturm je leta 1992 postal tajnik in takoj nato še predsednik ene od krovnih organizacij koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij. Bil je tudi predsednik sosveta za slovensko narodno skupnost pri uradu avstrijskega zveznega kanclerja. Je človek konsenza in dialoga in v tej drži nikoli ni zapiral vrat pred politično drugače mislečimi. Je tudi član avstrijske konsenzne skupine, ki je bila v preteklosti večkrat nagrajena. Leta 2012 je konsenzna skupina tudi prejela avstrijsko veliko srebrno odlikovanje za prizadevanja za kompromisno rešitev v sporu o krajevnih napisih, so med drugim zapisali v utemeljitvi.

Pavšič je po podelitvi v zahvalnem govoru med drugim dejal, da mu priznanje veliko pomeni. Ocenil je tudi, da je položaj slovenske narodne manjšine v Italiji danes tako dober kot še nikoli. »To je zaradi tega, ker smo ponosno sprejemali in pozdravljali samostojno Slovenijo. Ker smo se veselili padanja zidov v Evropi in ker je italijanska demokratična družba začela svojo demokratičnost pisati z veliko začetnico in je začela razumeti, da Slovenci v Italiji nismo negativni element, ampak smo dodana vrednost,« je dodal.

Sedanjemu vodstvu slovenske manjšine v Italiji je svetoval, naj sedaj iščejo predvsem tiste razloge, »zaradi katerih bomo mi lahko še v naslednjih desetletjih ponosni in trdno stali na tem delu obmejnega prostora.« Izrazil je tudi veselje, da mu je uspelo za skupno mizo posaditi Slovence z avstrijske Koroške, Madžarske in Hrvaške.

»To so tiste zadeve, ki ostanejo v osebi. To priznanje bom hranil kot izraz vaše hvaležnosti za to malo malenkost, ki sem jo ponudil tej naši skupnosti,« je dejal ob koncu govora.

Sturm je v govoru odkrito dejal, da se zaveda, da v Sloveniji njegova politična pot ni naletela povsod na odobravanje, »tudi znotraj slovenske manjšine na Koroškem ta pot ni bila povsod sprejeta,« a je prepričan, da ji je sledila ogromna večina.

Poudaril je tudi, da vsi gradimo evropsko integracijo in smo odgovorni, »da ustvarimo mir, sožitje in sodelovanje.«

»Alpe-Jadranski prostor je prostor jezikovne in kulturne raznolikosti. Če bomo znali preseči stare zamere in travme, bi ta naš prostor lahko bil zgled za Evropo v malem in v taki konstalaciji bo tudi manjšinam šlo dobro. Evropska ideja se gradi v malem,« je pozval in dodal, da dialog ni enosmerna cesta, ampak zahteva pripravljenost na pogovor na obeh straneh. Je »občasno zelo težaven, a ni alternative temu«, je dejal.

Napovedal je tudi, da nameravajo na avstrijskem Koroškem prav v tem duhu prihodnje leto ob stoti obletnici koroškega plebiscita po vzoru Francije postaviti spomenik, na katerem bodo zapisana vsa imena padlih z obeh strani, a ne po nacionalni ali državni pripadnosti, ampak zgolj po abecednem vrstnem redu.

- **Niti hudič nima več komande v svojem peklu. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 13**

Premiera Teatrsrcce

<https://www.novice.at/kultura/oder/niti-hudic-nima-vec-komande-v-svojem-peklu/>

Dobri vas. Iz lutkovnega gledališča so mladi dobrolski igralci preklopili v klasično gledališče. Predstavili so se z malo drugačno zgodbo o Faustu in pokazali, da obetajo še zanimivo gledališko prihodnost.

Iz ozadja zadonijo rifi trdorokerske himne Highway to hell avstralskih glasbenih dinosavrov AC/DC, na odru pa se pojavi doktor Faust. Star, osivel, betežen in za povrhu še na rolatorju. Minil je mladostni sijaj, ostala je samo še starost. Toda Faust si želi nazaj mladosti. Zvarek, ki ga kuha, pa mu pri tem ni kaj v pomoč. Kaj preostane drugega, da sklene pogodbo s hudičem in mu obljubi svojo dušo.

Pri Slovenskem prosvetnem društvu Srce v Dobri vasi deluje nova gledališka skupina, imenovana Teatrsrcce, minuli konec tedna je vabila na svojo prvo premiero v domači Kulturni dom. Na sporedu je bila Smešna zgodba o čarovniku Faustu, ki sta jo z mladinci režirala domačina Peter Grilliz in Marko Druml.

Zgodba je res smešna, saj ni samo Faust bolj zguba kot kaj drugega, temveč tudi hudič ni več to, kar je bil. Kje so tisti časi, ko je še sam lahko komandiral in strašil? Tokrat mora celo za tako malenkost, kakor je sklenitev pogodbe s Faustom, prositi svojo ženo. In ta mu potem natrobi ušesa polno očitkov, pa še hči mu ukazuje in ga ošteva.

A pogodba se vendarle sklene, Faust je spet mlad in kot se spodobi za mladeniča, takoj navali na ženski svet. Še dobro, da tedaj še ni bilo gibanja MeToo#, saj ga Faust res pošteno lomi na svojem osvajalskem pohodu. A tudi za Fausta in hudiča se nekega dne čas izteče in tedaj je treba nazaj v pekel. Tam pa čakata hudičeva jezikava žena in osivela hči ...

- **Šmihel proti SAK v vlogi favorita. Novice, slovenski tednik za Koroško, Celovec, št. 40, 25. 10. 2019, str. 15**

Od lani na letos so se vloge v koroški ligi obrnile na glavo.

<https://www.novice.at/novice/sport/smihel-proti-sak-v-vlogi-favorita/>

Prva dva dvoboja v koroški lige je SAK dobil proti Šmihelu 4:1 in 5:2. V nedeljo pa je Šmihel prvič favorit.

SAK je prišel navadno v Šmihel samo na prijateljske tekme, saj je ASKÖ St. Michael igral desetletja v podligi, SAK pa v regionalni ligi. Vloge so se v zadnjih letih bistveno spremenile, oba kluba sta se prvič srečala leta 2018 v koroški ligi. Prva dva duela v sezoni 2018/19 je jasno dobil SAK 4:1 in 5:2.

Toda to nedeljo (15:00) pa se bi lahko plat obrnila v korist šmihelske ekipe. SAK je zadnji na lestvici, ASKÖ St. Michael je bil celo čisto na vrhu koroške lige, trenutno je na 4. mestu. V Šmihelu vlada nogometna evforija. To spravlja seveda Šmihel prvič v vlogo favorita.

Trener Peter Kienleitner je uspel sestaviti ekipo, ki trenutno hiti od uspeha do uspeha. Ekipo je mešanica iz 6 do 8 legionarjev ter domačih igralcev, kjer izstopa nekdanji igralec SAK Samo Olip (34) kot kapetan. Veliko se govori o 17-letnem Samuelu Hoffmannu, ki velja za velikega talenta. In trenerju je uspelo motivirati tudi goledorja Arnolda Grossa iz Globasnice, letos je dal že 9 golov.

In SAK? Režiser Tomi Riedl manjka v Šmihelu zaradi 5. rumenega kartona. SAK pride tudi brez drugega režiserja Amerja Kričiča, ki ga je trener Goran Lučič odslovil in ne bo igral več za SAK. Veliki minus SAK je

še vedno napad, tako je moral SAK proti Kraigu zmago zago-toviti z golom branilec Patrick Lausegger, ki prihaja vedno bolj v formo in z njim raste tudi cela ekipa.

Primorski dnevnik, Trst

- Poljanka Dolhar. Do marca 2020 skupen načrt za vrnitev Narodnega doma: Rim - podsekretar Achille Variati na zasedanju omizja za slovensko manjšino. Primorski dnevnik, št. 253 (25. okt. 2019), str. 3
- Jaruška Majovski. »Čas za rehabilitacijo bazoviških žrtev«: Rižarna – obisk slovenskega premiera Marjana Šarca. Primorski dnevnik, št. 253 (25. okt. 2019), str. 4
- (rop). Trojna počastitev Alojza Rebule: Trst – v Peterlinovi dvorani predstavili poštna žiga in znamko ter poimenovali oddelek Knjižnice Dušana Černeteta. Primorski dnevnik, št. 253 (25. okt. 2019), str. 7
- (vonci). V Dreki več izseljencev kot prebivalcev, Trst rekorder. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 2
- **(pv). Zdi se, da volja je, a slab zakon ostaja: FJK - po seji v Rimu še ni rešitve za Narodni dom v Trstu. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 3**
- **Slovinci in Nemci pozvali k postavitvi večjezičnih tabel: Kanalska dolina - pismo trem županom. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 3**
- Peter Verč. Tassa ni vedno taksa : razmislek - razvijanje italijansko-slovenskega upravnega slovarja. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 3
- Igor Devetak. Zamejca sta in človeka mednarodnega dialoga : Slovenija - državni odlikovanji za Rudija Pavšiča in Boruta Marjana Sturma. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 4
- (st). Le Rijeka: Hrvaška – dvojezičnosti ni: tudi na plakatu, ki promovira italijansko pobudo. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 3
- FUEN bo pobudo Minority SafePack izročil Evropski komisiji 3. Decembra: potem ko je sodišče Evropske unije zavrnilo pritožbo Romunije. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 13
- Jezik domorodne skupnosti Paiute v nevadi od letošnje jeseni tudi uradno predmet na univerzi. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 13
- (cost) Z novimi šolskimi prostori »skrbimo za prihodnost«: Doberdob – slovesno odprli prizidek nižje srednje šole. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 16
- (eko) Zbirali knjige in spodbujali branje: Gorica – učenci nižje srednje šole Ivan trinko. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 17
- **Matej Caharija. "Družina si želi, da bi resnico spoznali tudi drugače misleči" : Gorica - študijsko srečanje o Ernestu Jazbecu. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 18**
- Sandor Tence. Razmišljanja brez ovinkov: predstavitev – danes v Trstu o izboru kolumn Bojana Brezigarja Izza meje. Primorski dnevnik, št. 256 (29. okt. 2019), str. 10
- (ag). Radio in TV Capodistria od novembra brez satelita: Slovenija. Primorski dnevnik, št. 257 (30. okt. 2019), str. 3
- Ivan Žerjal. Planinstvo ni le rekreacija, ampak tudi šola za življenje: Boljunec - proslavili 115-letnico Slovenskega planinskega društva Trst. Primorski dnevnik, št. 257 (30. okt. 2019), str. 7
- Peter Verč. G5Z "popravilo" člen o Slovencih: FJK - izglasovali zakon, ki spreminja zaščitne norme za slovensko, furlansko in nemško manjšino. Primorski dnevnik, št. 257 (30. okt. 2019), str. 7
- **(pv). Zdi se, da volja je, a slab zakon ostaja: FJK - po seji v Rimu še ni rešitve za Narodni dom v Trstu. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 3**

Trst, Rim - Vprašanje Narodnega doma v Trstu ostaja nerešeno tudi po četrtkovem srečanju v Rimu med predstavniki državne in deželne vlade, tržaške univerze ter Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) in Sveta slovenskih organizacij (SSO). Ključna se zdi izjava Pierpaola Robertija, člana deželne vlade, da »zakon ne definira, kdo bo dal denar«. Oziroma: še ni dogovora, kdo bo financiral selitev visoke šole za prevajalce iz Narodnega doma v nove prostore.

Sekretar na notranjem ministrstvu Achille Variati je po srečanju napovedal, da bodo ustrezne odločitve sprejete do marca. Rešitev naj bi pod vodstvom tržaškega prefekta Valeria Valentija izdelala delovna skupina, v kateri bodo zastopniki dežele, Občine Trst in tržaške univerze. Tu bo treba presekat vozle, ki ostaja nerešljivo zamotan.

Deželni sekretar SKGZ Livio Semolič, ki vprašanje spremlja najdlje, se strinja, da rešitve še ni, četrtkovo srečanje pa se mu vseeno zdi pomembno zaradi njegove sporočilnosti. Tako imenovano stalno omizje za slovensko manjšino se je sestalo po treh letih, sklicala pa ga je vlada, ki je z delom začela šele pred poldrugim mesecem. To po Semoličevem mnenju kaže na odločnost, da se poišče izhod iz godlje.

- **Slovinci in Nemci pozvali k postavitvi večjezičnih tabel: Kanalska dolina - pismo trem županom. Primorski dnevnik, št. 254 (26. okt. 2019), str. 3**

Trbiž - Slovensko Združenje Don Mario Čemet in nemška organizacija Kanaltaler Kulturverein sta dali pobudo za postavitve štirijezičnih tabel v Kanalski dolini. »Toponomastika v italijanščini, nemščini, slovenščini in furlanščini ob začetku in koncu vasi in krajev ter ob začetku in koncu občinskih ozemelj v Kanalski dolini, z istim grafičnim dostojanstvom v vseh štirih jezikih na eni sami tabli,« sta svoj predlog strnili na začetku sporočila za javnost.

V pismu županom občin Trbiž, Naborjet-Ovčja vas in Tablja Renzu Zanetteju, Borisu Preschernu in Ivanu Buzziju, predsednika društev Anna Wedam in Alfredo Sandrini prosita za uveljavljanje vidne štirijezičnosti na podlagi veljavnih zakonov. »Dandanes lahko pri nas govorimo o štirijezičnosti in to je edini primer v Italiji. Vendar že v preteklih stoletjih, ko je

bila Kanalska dolina sestavni del avstrijske Koroške, se je lahko govorilo o dvojezičnosti — z nemščino in slovenščino. Naša večjezičnost predstavlja element, ki zaznamuje naš teritorij. Trenutno nadgrajujemo že opravljene izkušnje in našo večjezičnost krepimo tudi na šolskem področju, sicer s spodbudnimi rezultati,« ugotavljata predsednika. »Pozivava občinske uprave, naj preučijo možnost, da bi postavile table s toponimi v štirih jezikih ob začetku in koncu krajev v Kanalski dolini ter na začetku in koncu občinskih ozemelj.«

Ob kulturnem pomenu bi postavitev tabel imela tudi turistični učinek, saj bi večjezičnost postala prepoznavna značilnost krajev v Kanalski dolini.

- **Matej Caharija. "Družina si želi, da bi resnico spoznali tudi drugače misleči" : Gorica - študijsko srečanje o Ernestu Jazbecu. Primorski dnevnik, št. 255 (27. okt. 2019), str. 18**

Bil je pravnik in šolski organizator, domoljub zunaj kalupov

V goriškem Trgovskem domu je v petek potekalo poglobljeno študijsko srečanje o Ernestu Jazbecu, pravniku in šolskem organizatorju. Dogodek z naslovom Domoljub zunaj kalupov je nastal na pobudo Jazbečeve nečakinje Majde Jazbec Maček, ki je v prvem delu posveta s polno dvorano delila osebne spomine na strica. Posvet so priredili Goriška Mohorjeva družba, študijski center za narodno spravo iz Ljubljane ter Krožka za družbena vprašanja Anton Gregorčič iz Gorice in Virgil Šček iz Trsta.

»S študijskim srečanjem želimo prispevati k boljšemu poznavanju dr. Ernesta Jazbega in njegovega časa, saj gre za pomembne strani iz naše preteklosti. Ne nazadnje želimo opozoriti na dejstvo, da je Jazbec v slovenskem in širšem zgodovinskem spominu dokaj slabo zapisan. Na tem posvetu bi radi pojasnili, od kod te negativne ocene in v kolikšni meri si jih je Ernest Jazbec zaslužil,« je uvodoma poudaril Martin Breclj in v nadaljevanju pojasnil, kako je posebno temno senco na Jazbečev lik vrgla obtožba iz krogov OF, češ da je bil vpleten v umor Stanka Vuka, njegove žene Danice Tomažič in njenega gosta Draga Zajca 10. marca 1944 v Rossettijski ulici v Trstu. Breclj je o tem podrobno pisal v svojem delu Anatomija političnega zločina. V petek pa je dodal še, kako je bil Jazbec pri OF in »zlasti pri njenem komunističnem vodstvu« že prej negativno zapisan in celo obsojen na smrt. »Toda v čem je bilo njegovo hudodelstvo? Očitno v tem, da ni sodeloval znotraj OF ter da je iskal tretjo pot med komunistično revolucijo in sodelovanjem z okupatorjem. Povsem razvrednotena je dejavnost, zaradi katere ga je fašistična policija preganjala in zaprla ter zaradi katere so ga nemški okupatorji dvakrat zaprli in naposled deportirali v koncentracijsko taborišče,« je povedal Breclj in dodal, da ne gre le za Jazbega, temveč za t.i. goriško oz. primorsko sredino, pa tudi za Tajno krščansko-socialno organizacijo, iz katere je ta sredina v veliki meri izhajala.

Pojav te sredine, tako Breclj, opozarja, da se predvojni antifašizem na Primorskem med 2. svetovno vojno ni preprosto zлил v OF in v njej dosegel vrhunec. »Nastala je zarez, ki je očitna tudi v odnosih med organizacijo TIGR in OF. To zarez je ustvarila komunistična monopolizacija narodno-osvobodilnega gibanja,« je dodal Breclj. »Želja sorodnikov je, da bi tudi drugače misleči prepoznali, kje je resnica in se spopadli z besedami laži, ki so padle na Ernestovo družino,« je vidno ganjena povedala nečakinja Majda Jazbec Maček in podala pričevanje o stričevem življenju, ki ga je umestila v takratno dogajanje in mestoma zapolnila s svojimi spomini. Med drugim je omenila tudi Jazbečeve dnevnike, o katerih je nato podrobneje spregovoril zgodovinar Renato Podbersič. Osredotočil se je na njegove zapise med letoma 1928 in 1938. »Gre za njegove mladostniške dnevniške zapise, ki pa so tako intimni, osebni, da niso za objavo. In tudi sam ni želel, da bi jih kdo bral. Izžarevajo prehod mladega človeka v odrasčanje. V njih so opisane stiske mladega človeka, ki išče svoje mesto v družbi, ki pa izžarevajo misli velikega narodnjaka, ki je hrepenel po znanju, ljubezni in prijateljstvu,« je povedal Podbersič.

Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter

- **Največji pomen reformacije je v skrbi za jezik. Ernest Ružič. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 2**

Slovenija, Murska Sobota: Dan reformacije 2019

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Dan reformacije, 31. oktober, je od leta 1992 državni praznik in dela prost dan v Sloveniji. Reformacija predstavlja gibanje za prenovu Cerkve, ki ga je v začetku 16. stoletja sprožil profesor biblične teologije Martin Luther, ki je 31. oktobra 1517 na vrata cerkve v Wittenbergu obesil 95 tez o prenovi Cerkve in tako opozoril na krizo v njej.

V slovenskem protestantizmu je bila osrednja osebnost tega gibanja Primož Trubar (1508 – 1586), ki je leta 1550 napisal Katekizem, prvo knjigo v slovenskem jeziku in prvo slovensko tiskano knjigo nasploh. Napisal je več kot 25 knjig, oziroma polovico knjig, ki so jih napisali slovenski protestantski pisci. Med prekmurskimi avtorji je najpogosteje omenjan Števan Kūzmič, rojen v Strukovcih.

Njegovo domačijo namerava puconska občina preurediti v Dom prekmurskega jezika.

Mestna občina Murska Sobota je tudi letos pripravila slovesnost v gledališču Park. Udeležence slovesnosti je že po običaju pozdravil župan Aleksander Jevšek.

Še posebej tri evangeličanske škofe, prvega Gezo Erniša, še zmeraj aktualnega Gezo Fila in pred nedavnim izvoljenega Leona Novaka, ki bo uradno prevzel vlogo in naloge škofa prvo decembrsko nedeljo. Župan je praznik reformacije povezal z letošnjim praznovanjem 100-letnice priključitve Prekmurja k matičnemu narodu. Izrazil je prepričanje o dostojni počastitvi obletnice, ne samo v Prekmurju in med Prekmurci, marveč v Sloveniji nasploh.

- **Usmerjati in zadržati obiskovalce na širšem obmejnem območju. -dm-. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 3**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Čezmejni evropski turistični projekt (INTERREG SI-HU) z akronimom »Guide2Visit« od leta 2017 izvajajo trije projektni

partnerji z Madžarske (Urad Samouprave Železne županije kot vodilni partner, Samouprava Zalske županije in Nacionalna družba za razvoj infrastrukture /NIF Zrt./) ter trije turistični zavodi iz Slovenije (ZKTŠ Murska Sobota, ZTR Lendava in ZRS Bistra Ptuj).

Cilj programa je vzpostavitev kompleksnega sistema usmerjanja obiskovalcev v podeželskih perifernih pokrajinah, med drugimi z zagotovitvijo fizične prehodnosti obmejnega območja. V skladu s slednjim ciljem je bila izgrajena kolesarska povezava med porabskimi Andovci in goričkimi Budinci.

»Projektna podpora za izgradnjo povezave je znašala skoraj milijon evrov, ostale stroške je krila madžarska država,« nam je objasnila projektna menedžerka Anita Bálint. Sodelavka Skupine za mednarodno sodelovanje pri Uradu Samouprave Železne županije je dodala: »Nalogo je opravila družba NIF Zrt., povezava je že prevozna za kolesarje.«

- **Od Bogojine do Černelavec. Silva Eöry. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 4**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Jože Puhan - paver, vinogradnik in kejpar

Jože Puhan je rojeni v Bogojini. Čiglij že duga lejta žive v vesnici Černelavci pouleg Murske Sobote, ške furt dosta cajta prežive v domanji vesnici, vej pa tam že duga leta gorice ma, pred leti pa so z držino zidino, v steroj je tüdi vinska zamanica, tak vrejdzeli, ka so v njoj gorodprli ške Turistično kmetijo Puhan.

Sogovornik ma lejpe spomine na mladost. Že od mladih naug je rad pomago na domanjom verství: »S kravami sam orau. Njive smo meli pouleg Tešanovec, tak ka sam skor eno vöro ponüco, ka sam ta prišo s kravami. Tresti arov sam orau štiri ali pet dni. Te smo meli dva para krav, pa tevce in bike, tisto, ka se je skotilo, pa neka svinj. Vsevküper smo meli okauli šest hektarov zemle in smo meli eno vekših paverstev v naši vesnici.« Po zgotovljeni osnovni šauli, se je šaulivo na paverskih šaulaj, srednji v Rakičani, višji v Maribori in na fakulteti v Ljubljani.

- **Ob spominskem dnevu – obnovljen spomenik učiteljem. Ernest Ružič. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 5**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Murska Sobota

Ob spominskem dnevu Mestne občine so v grajskem parku odkrili obnovljen spomenik padlim učiteljem, v katerega je vklesanih 47 imen padlih ali v koncentracijskih taboriščih umrlih prosvetnih delavcev. Večina teh ni bila iz Prekmurja, kajti oblasti predvojne Jugoslavije so pogosto kazensko premeščale svobodomiselnih učitelje, najpogosteje v Prekmurje, ki je veljalo za deželo pregnanstva – Sibirijo.

Mnogi učiteljice in učitelji so bili mladi, med njimi tudi precej Primorcev, ki so pribežali iz fašistične Italije v Jugoslavijo. Pregonani učitelji so bili zelo priljubljeni med prebivalci, kajti takoj so se vključili v kulturno življenje, pomagali so v društvu kmečkih fantov in deklet, v telovadnem društvu Sokol, pri izdajanju napredne revije Mladi Prekmurec.

- **Lendavske in monoštrske medene ulice. LRH. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 5**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Pred kratkim sta sodelavki MURABA EGTC Réka Dancsecs in Tímea Vida predstavili projekt »Z malo peke ustvarimo veliko«. Gre za oblikovanje značilnih lendavskih in monoštrskih stavb iz medenega testa. Predstavitve projekta se je udeležila tudi generalna konzulka v Monoštru Metka Lajnšček. Organizatorji so izpostavili, da program organizirata Kulturno društvo Pannon kapu iz Monoštra in Galerija-Muzej iz Lendave s podporo Sklada Gábor Bethlen.

Poudarili so, da z veseljem sprejmejo »medene hiše« tudi iz Porabja, prijava (kdo katero hišo bo »spekel«) poteka on-line <http://muraba.hu/hu/projektek> z izpolnitvijo prijavnice, 23. novembra bo v Bánffy centru v Lendavi delavnica, kjer se bodo pripravljali izdelki iz medenjakov.

- **Ustanovna seja Slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves. L.R.H. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 5**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

21. oktobra je potekala ustanovna seja Slovenske narodnostne samouprave Monošter-Slovenska ves. Članom samouprave je poverilna pisma predal Predsednik volilne komisije József Bánfi. Predsednica slovenske samouprave je postala Ilona Bartakovič, podpredsednica pa Eva Domiter (Domiter Istvánné). Ustanovni seji sta prisostvovala tudi župnik Imre Bodorkós in sodelavec kabineta slovenske zagovornice v Parlamentu Ferenc Sütő.

- **Ustanovna seja monoštrske občinske samouprave. F. Sütő. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 6**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Nova občinska samouprava Mestne občine Monošter je imela svojo ustanovno sejo 22. oktobra v dvorani Roberta Leeba. Na začetku seje je predsednik Volilne komisije József Bánfi informiral prisotne o izidih volitev. Volivci so z 2038 glasovi za župana izvolili Gáborja Huszárja, ki bo funkcijo opravljal kot profesionalni župan. Sledila je predaja poverilnih pisem in svečana zaobljuba članov samouprave in župana. Samouprava ima 8 svetnikov, ki so na občinskih volitvah od 23 kandidatov dobili največ glasov.

Svet je na predlog župana s tajnim glasovanjem (enostavno večino) izvolil dva podžupana, in sicer Bélo Labritza (svetnik) in Andrása Koszárja (zunanji član). Svoje delo bosta oba opravljala kot honorarca.

Svet je na podlagi spremenjenega pravilnika za naslednjih pet let izvolil dve komisiji. Finančno, pravno in gospodarsko komisijo bo vodila Márta Kovács, Komisijo za samoupravne vire in socialne zadeve pa László Harragh. Svet občine se je odločil, da bo Ferenc Sütő svetnik za narodnostne, mladinske in cerkvene zadeve.

Na ustanovni seji so izvoli tudi vodje predmestnih četrti (priključenih vasi) in člane naslednjih komisij: komisija za javna naročila, komisija za energetiko in komisija za javno varnost in preprečevanje kriminala.

- **Skupne vaje za zaščito in reševanje. LRH. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 6**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

19. oktobra so potekale na območju Porabja (Sakalovci, Dolnji in Gornji Senik) skupne vaje enot za zaščito in reševanje ter vojske iz Madžarske, Avstrije in Slovenije (SI-HU-A). Vaj se je udeležilo 250 oseb.

Poveljnik Prostovoljnega gasilskega društva Sakalovci Norbert Nagy je po končanih vajah povedal, da so enote iz treh držav dobro sodelovale pri raznih nalogah: »Menim, da pri nujenju pomoči ne morejo biti ovire ne jeziki in ne meje, če gre za katastrofe, je potreba po sodelovanju močnejša od vseh.«

- **Jesen v vrtcu Monošter in Sakalovci. Vzgojiteljica asistentka Romana Trafela. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 7**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

V mesecu oktobru smo se v vrtcih pogovarjali o jesenskih temah. Pisana jesen nam namreč daje veliko možnosti za ustvarjanje in učenje. Letos slovensko skupino v Monoštru obiskuje 27 otrok, vrtec v Sakalovcih pa 15 otrok.

- **V spomin umrlim Slovincem v taborišču Sárvár. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 12**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Delegacije Republike Slovenije, Upravne enote in Občine Lendava ter mesta Šarvar so pred 1. novembrom položile vence pri spominski plošči in na pokopališču pri spomeniku umrlim Slovincem v nekdanjem taborišču Šarvar.

- **Nastop FS upokojenk ZSM v Muretincih. NVN. Porabje, časopis Slovencev na Madžarskem, Monošter, 31. oktobra 2019 - Leto XXIX, št. 44, str. 12**

http://www.porabje.hu/pdf/2019/2019_44.pdf

Folklorna skupina upokojenk ZSM se je 20. oktobra udeležila meddržavne prireditve ljudskih viž, pesmi in folklorne v Muretincih. Društvo porabskih slovenskih upokojenecv ima večletne prijateljske stike s Kulturnim društvom ODPEV Mala vas, ki je bilo organizator srečanja, katerega so se letos folkloristke iz Porabja udeležile že petič. Predstavile so splet porabskih in goriških plesov, z njimi je nastopila tudi mentorica skupine Dragica Kolarič, na harmoniki pa jih je spremljal Boris Velner.

Glavni gost prireditve je bil Robert Goter, svetovni prvak v igranju na diatonično harmoniko, ki je s svojim nastopom – polnim humorja – dokazal, da je res pravi mojster.

Delo, Ljubljana

- **Vzor neuspešnim politikom. Vili Einspieler. Delo, Ljubljana, 25. oktober 2019**

Premier Zoran Zaev je z napovedjo sestopa z oblasti pokazal načelnost, ki je redka lastnost politikov na Balkanu.

<https://www.delo.si/mnenja/komentarji/vzor-neuspesnim-politikom-241829.html>

Francoska blokada evropske poti Severne Makedonije sporoča Balkanu, da se lahko zanese le na svojega konja. S perspektive Skopja je postal »zgodovinski« sporazum z Atenami o spremembi imena države in ustave nepotrebna žrtev. To velja tudi za sporazum o prijateljstvu s Sofijo, ki od sosedu zahteva reinterpreteracijo lastne zgodovine. Čeprav zaupanje v Bruselj drsi po lestevici navzdol, regija nima boljše izbire, kot da rešuje nakopičene probleme in si prizadeva za dobre sosedske odnose.

Premier **Zoran Zaev** je z napovedjo sestopa z oblasti pokazal načelnost, ki je redka lastnost politikov na Balkanu. Za ta korak se je odločil, kljub temu da še ni izgubil na volitvah in da ima zanesljivo parlamentarno večino. Ne grozita mu sodišče in zapor kot njegovemu predhodniku, ki je pred roko pravice pobegnil na Madžarsko.

V imenu evroatlantskih povezav je vse postavil na kocko. Žrtvoval je svojo čast in ugled ter interese vladajoče stranke in državljanov. Zanimaril je tudi nujne notranje reforme, na koncu je ostal praznih rok. Članstvo Severne Makedonije v Natu, ki je po zeleni luči ameriškega senata, kljub temu da francoski predsednik **Emmanuel Macron** še ni podpisal pristopnega protokola, zanesljivo pred vrati, je le obliž na rano.

- **O novem začetku nekega konca. Janez Markeš. Delo, Ljubljana, Sobotna priloga, 26. oktober 2019**

EPP je EU pripeljala na rob evropskih načel

<https://www.delo.si/sobotna-priloga/o-novem-zacetku-nekega-konca-241517.html>

Odločitev evropske komisije, da Hrvaški prižge zeleno luč za vstop v schengensko območje, naj bi bila novica tedna. Posebej pomembna naj bi bila za Slovenijo, kajti slovenski evropski poslanci, s simptomatično izjemo poslanca SDS, so ji nasprotovali.

Toda ob koncu dogajanja je vse skupaj bolj videti kot kombinacija gledališke predstave in umazane politične igre. Poznavalci menijo, da je zgodba bolj kot objektivnemu zunanjepolitičnemu uspehu Hrvaške namenjena njenim pomladnim volitvam. Ni treba biti velik poznavalec, da bi videli, kako ta »hladni tuš« za Slovenijo ni tako hladen, je pa pokazatelj manka v samopremisleku domače politike.

Kaj je zadnje in edino možno

Če smo se v zvezi z EU v zadnjih dveh letih kaj naučili, je to dejstvo, da poleg demokratične EU suverenih enakopravnih držav bržkone obstaja tudi t. i. globoka EU, ki v resnici odloča o vseh najpomembnejših stvareh. Ko se o brexitu z Britanijo pogaja uradni pogajalec Barnier, dogajanje teče potihoma, za zaprtimi vrati. Že v začetku leta je prišlo do kompromisa, ki bi naj bil zadnji in edini možen. Tridesetega januarja sta prvi komisar Jean-Claude Juncker in pogajalec Michel Barnier v Bruslju

javno večkrat izjavila, da se EU o sporazumu o brexitu, ki vsebuje irsko varovalo, ne bo več na novo pogajala. Govorila sta o »najboljšem« in »edinem možnem« sporazumu. Sledila sta odstop britanske premierke Therese May in nastop novega premiera Borisa Johnsona.

Ta je napovedal nova pogajanja z novim izidom in dobil je nova pogajanja in nov izid. Spet je bil pogajalec Michel Barnier in taktirko je v rokah spet imel Jean-Claude Juncker. Oba sta še januarja kategorično zatrdila, da je sporazum s Therese May »zadnji in edini možen«. Vlade sedemindvajsetih držav in njihovi evropski poslanci v tem procesu niso imeli nikakršne realne možnosti vplivanja na dogodke, ves čas pa je bilo videti in slišati, da jih lahko usmerja nemška zvezna kanclerka Angela Merkel in z njo najmanj interes nemške avtomobilske industrije.

Poanta, ki jo rišemo, je ta, da se tudi pri vladavini prava o končni rzsodbi arbitražnega sodišča glede meje med Slovenijo in Hrvaško v Piranskem zalivu pravzaprav nikoli v resnici ni bilo mogoče zanesti na evropska pravna načela. Delovanje »globoke Evrope« je bilo tudi tu povsem nazorno pomembnejše od forme vladavine prava. Na koncu te poante stoji zelo pomembno, nemara celo grozljivo spoznanje: da nad ideologijo neoliberalnih (in kapitalskih) interesov na eni ter pragmatičnostjo potencialne politične korupcije v »globoki EU« na drugi strani ni več vrednote, skupnega lepila, ki bi politike in vlade evropskih držav lepilo na tisti skupni imenovalc, v katerem forma in vsebina EU sovpadeta tako, kot evropski civilizaciji pritiče.

- **Nedorasla zunanja politika. Saša Vidmajer. Delo, Ljubljana, Sobotna priloga, 26. oktober 2019**

Trideset let po padcu berlinskega zidu, obletnici, ki jo bomo slavili čez dva tedna, ugotavljamo, kako veliko razočaranj se je nakopičilo na kontinentu. Evropska unija ni več tisto, kar je bila, nad članstvom je razočarana tudi Slovenija. Podobna količina razočaranj je povezanih s slovensko zunanjo politiko – Slovenija je v EU obrobna članica.

<https://www.delo.si/sobotna-priloga/nedorasla-zunanja-politika-241518.html>

Evropska unija je izgubila velik del leska, pojema tudi njena verodostojnost. Širitvena politika, migracijska politika, brezizhodnost Evrope ob turški ofenzivi v severovzhodno Sirijo, odnos Bruslja in držav članic do Katalonije – to je samo najbolj aktualen niz vsebin, ki kaže nemoč integracije, ta je nekdaj veljala za najbolj progresivno politično tvorbo na svetu. Zdaj nastajajo novi zidovi povsod. Evropsko politiko zaznamujejo čedalje bolj neprijetne lastnosti: ošabnost, brezbržnost, nesolidarnost, netransparentnost, odsotnost strateške in geopolitične pameti.

Aroganca Emmanuela Macrona, ki svoje blokade Severne Makedonije ni niti pojasnjeval, ravnodušnost Unije, ki ji ni mar za univerzalnost človekovih pravic in solidarnost s Katalonijo, ravnanje evropske komisije, ki ne skriva, da politično mešetari s Hrvaško, so samo vrh vsega.

Toda če je aktualna politika Evropske unije katastrofalna, je to še vedno okolje, v katerem Slovenija deluje, evropski kontekst je edini, ki nam ostaja. Kaj pa so alternative? Kot je bilo že velikokrat povedano: alternativ ni oziroma so – nevarne. Slovenski zunanji politiki – po letu 2004 je zapravila še tisto nekaj spoštovanja, ki ga je kot najbolj razvita vzhodnoevropska kandidatka prinesla s seboj – se v petnajstih letih članstva ni uspelo pozicionirati v EU.

Ostaja pasivna, neinventivna, dezorientirana država na obrobju, brez dolgoročnih razmislekov in zavedanj, kaj hoče in kaj počne v EU. Največkrat molči in poskuša ostati v varnem zavetju, kadar se že oglasi, se ji največkrat zgodi tisto, kar je ob vilniški izjavi za Vzhodnoevropejke izjavil pokojni Jacques Chirac – zamudi odlično priložnost, ko bi lahko ostala tiho. Evropska unija, ki ji ni uspelo izoblikovati skupne zunanje politike, pa ne omogoča lagodnosti tistim, ki so v članstvu videli priložnost, da ostanejo v kotu, se pridružijo večinskemu stališču. Beg na obrobje, zato ker pač nimaš lastnega mnjenja, je utvara. Ko postaneš država, ki je nihče več nič ne vpraša in od katere nihče več ničesar noče, ostaneš država brez specifične teže. Temu pravijo *quantité négligeable* – zanemarljiva količina, mala državica, *staterello*.

Macron in Makedonija

V veliki zagati je tačas tudi Evropa. Širitev je veljala za njeno najuspešnejšo politiko, ključno zunanjepolitično orodje, vzvod »mehke moči«. V preteklih letih je integracija izgubila velik del verodostojnosti, svojih obljub na Balkanu ni bila sposobna izpolniti, čeprav je tudi na strani čakajočih pošla volja za sprejemanje evropskih pravil. In zdaj, ko je bila priložnost, da popravi nekaj tega in napove začetek pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo, je EU naredila zgodovinsko napako. Veto Emmanuela Macrona – domišljavost in prevzetnost francoskega predsednika sta šli tako daleč, da je svojo odločitev samo nonšalantno deklariral – je pustil zahodnobalkanski državi v limbu.

Uradni Berlin je skušal pritisniti na Francijo, vendar odhajajoči kanclerki ni uspelo, sklep o začetku pristopnih pogajanj ni bil sprejet. »Nemško stališče je bilo, da bi se pogajanja pod določenimi pogoji lahko začela, ampak evropskega strinjanja žal ni bilo,« je lakonično pripomnila Angela Merkel. Medtem ko so številne članice zaskrbljene zaradi vpliva Rusije in Kitajske v regiji, Francija skupaj z Dansko in Nizozemsko kritizira aktualni pristop EU do širitve na zahodni Balkan. Macron je izjavil, da je njegova prioriteta reforma, pred sprejemom novih članic je treba prenoviti celoten širitveni proces. EU je že tretjič odložila objavo datuma o začetku pogajanj, menda naj bi sledil nov poskus v začetku prihodnjega leta. Vprašanje ostaja, ali je sploh še mogoče verjeti, da se bo širitev Evropske unije na Balkan kdaj zgodila.

Razlike med Nemčijo in Francijo, povezane s širitvijo, so bile vedno izrazite in so večidel geopolitične. Širitev Evropske unije na »globoki Balkan« je venomer zagovarjala Nemčija kot tudi Združene države, slednje že zaradi zaviranja ruskega vpliva. Francija pa je že veliko širitev leta 2004 razumela kot premik gravitacijskega središča Unije dlje proti vzhodu in posledično kot zmanjšanje lastnega vpliva in moči. Treba se je spomniti, da sta oba referendumata o evropski ustavi leta 2005 propadla ravno v Franciji in na Nizozemskem, francoska zavrnitev je bila močno povezana z nasprotovanjem javnosti širitvi integracije, »velikemu poku«, ki se je zgodil eno leto pred tem.

V ozadju tokratnega Macronovega nasprotovanja je poleg užaljenosti, ker je propadla njegova komisarica kandidatka Sylvie Goulard, spet zavedanje, da francoska javnost ni naklonjena širitvi; Severna Makedonija je v tem smislu za predsednika tudi notranjepolitična tema in pomembno sporočilo domači javnosti. Toda še bolj gre za znano predsednikovo idejo o Evropi različnih hitrosti oziroma več koncentričnih krogov. Že večkrat je napovedal, pred kakršno koli že širitvijo Unije hoče

Macronova Francija razvrščanje držav članic, delitev na jedro in periferijo. To je zelo slaba vizija EU. Zdajšnja odločitev ima številne konkretne posledice za regijo. Neskončno dolgo blokirana Makedonija je sprejela težko odločitev o spremembi imena, postala je Severna Makedonija samo zato, ker ji je bilo obljubljeni članstvo, s tem, ko je Bruselj požrl svojo obljubo, je na obzoru destabilizacija. Premier Zoran Zaev, ki je prišel na oblast leta 2017 na platformi pristopa EU, začetek pogajanj je bil prvi cilj njegove vlade, je napovedal predčasne volitve, javnost naj pove, kako naprej. Pričakovati je, da bi se aprila lahko okrepile nacionalistične in proruske politične sile.

- **Kočija z eksplozivom. Luka Lisjak Gabrijelčič. Delo, Ljubljana, 26. oktober 2019**

Luka Lisjak Gabrijelčič je zgodovinar, urednik Razpotij, raziskovalec na CEU, Budimpešta.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

Edini akterji, ki bi lahko nevtralizirali tempirano katalonsko bombo, sedijo v Bruslju – in živijo v utvari, da se jih zgodba ne tiče.

<https://www.delo.si/mnenja/kolumne/kocija-z-eksplozivom-240974.html>

»Katalonija je kot poštna kočija v starem kavbojskem filmu.« Tako mi je pred dobrim letom stanje v domovini razložil barcelonski prijatelj. »Vidimo jo drveti po prostranih prerijah, a sprva ne posumimo, da bi bilo kaj hudo narobe. Šele naslednji prizor nam razkrije, da je kočijaž omagal: konjska vprega je ušla izpod nadzora. A resnost situacije se nam pokaže šele, ko se kamera s prednjega sedeža počasi pomakne v notranjost in ugotovimo, da je voz napolnjen z nitroglicerinom. Ko kolo prvič udari ob kamen, nam srce poskoči – a zgodi se ne nič. Ob naslednjem udarcu pomislimo, da je razvlečeni prizor le neposrečena inscenacija napetosti. A v resnici nihče ne ve, kdaj bo naslednji udarec celotno zadevo pognal v zrak. Nitroglicerina je zgodovina dežele. In zgodba nima režiserja.«

[Protesti, ki so izbruhnili v Barceloni in drugih katalonskih mestih](#) po objavi drakonske sodbe proti političnim in civilnodružbenim voditeljem, so prelomili z miroljubnim značajem množičnih mobilizacij, ki so v zadnjem desetletju zaznamovali katalonsko stvarnost. »Pet let zapored smo na ulice privabili milijon ljudi in vsakič so demonstracije minile brez incidenta. Za nami ni ostal niti en sam papirček na tleh,« je [tik pred aretacijo izjavil predsednik ene od civilnodružbenih organizacij, ki se borijo za pravico do samoodločbe](#).

Ko so prejšnji teden po svetovnih medijih zakrožili [panoramski posnetki Barcelone, iz katere se vijejo temni stebri dima z gorečih barikad](#), je znani katalonski esejist in aktivist na spletnem omrežju lapidarno zapisal: »Vsi papirčki na tleh.« Vsi so razumeli, na kaj meri: prišlo je do spremembe paradigme. Spremembe, ki morda nikomur ne ustreza in ki je dodala le še eno raven težavnosti k že tako zamotani sestavljanki katalonsko-španskega konflikta, a se ji ni bilo več mogoče izogniti. V ozadju je, kot bi rekel moj prijatelj, zgodovina dežele.

Novinar britanskega dnevnika *The Guardian* je v reportaži, ki ni skrivala simpatije do decentraliziranega aktivizma novega vala katalonskih protestov, opozoril na epizode ludizma, ki jim je bil priča: mladi protestniki so skandirali znani slogan osamosvojitvenega gibanja *Som gent de pau* (»Smo miroljubni ljudje«) in hkrati metali kamenje v policijo. Ob takšnih prizorih sem prvič prepoznal Barcelono, o kateri sem bral v zgodovinskih knjigah in literarnih delih 20. stoletja. To je tisti anarhistični ludizem, zaradi katerega je bila katalonska prestolnica že v letih pred prvo svetovno vojno znana kot *la ciutat de les bombes*, mesto bomb, v medvojnem obdobju pa si je ob hudi konkurenci prislužila sloves najbolj nasilne metropole na stari celini. Irska med oljkami in pomarančevci, kot so pred stoletjem radi poudarjali katalonski avtorji.

- **»Naj živi Španija!« V Barceloni tokrat shod zagovornikov enotne Španije. STA. Delo, Ljubljana, 27. oktober 2019**
Zatem ko so na včerajšnjem shodu v podporo obsojenim voditeljem gibanja za samostojno Katalonijo našli 350.000 ljudi, jih je enotno državo danes podprlo 80.000.

<https://www.delo.si/novice/svet/naj-zivi-spanija-v-barceloni-tokrat-shod-zagovornikov-enotne-spanije-243134.html>

Več deset tisoč ljudi se je danes v Barceloni zbralo na shodu za enotno Španijo, potem ko se je v soboto na ulicah katalonske prestolnice zbralo 350.000 ljudi na protestih v podporo obsojenim voditeljem gibanja za samostojno Katalonijo. Številni protestniki so danes imeli v rokah španske in katalonske zastave ter vzklikali: »Naj živi Španija!«

Po oceni policije se je danes v središču Barcelone zbralo okoli 80.000 ljudi, medtem ko so organizatorji sporočili, da je bilo na shodu 400.000 udeležencev.

Med drugim so podporniki enotne Španije pozivali, da je dovolj in da »ulice pripadajo vsem«. S tem so nasprotovali podpornikom neodvisnosti, ki trdijo, da bodo ulice vedno njihove, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Razdeljena Katalonija

Ena najbogatejših španskih regij je razdeljena na podpornike in nasprotnike neodvisnosti Katalonije. Odkar so v sredini meseca devet voditeljev gibanja za neodvisnost obsodili na dolgoletne zaporne kazni, se v regiji vrstijo protesti in nemiri. Današnji shod v podporo enotni državi je organiziralo društvo Katalonska civilna družba (SCC), ki želi pokazati, da predstavljajo nasprotniki samostojnosti Katalonije »tiho večino«.

Španski zunanji minister **Josep Borrell**, ki je Katalonec, je medtem obsodil nesprejemljivo nasilje, potem ko je več tisoč ljudi po sobotnem mirnem shodu oblikovalo manjši protest, ki se je sprevrgel v spopad med protestniki in policijo.

- **Veliko pričakovanje manjšin na obeh straneh meje. Anja Vučković, Sobotainfo. Delo, Ljubljana, 28. oktober 2019**
Marjan Šarec in Viktor Orbán: Teme pogovora: od gospodarskega sodelovanja do dogajanja v Evropski uniji.

<https://www.delo.si/novice/svet/veliko-pricakovanje-manjsin-na-obe-straneh-meje-242857.html>

Murska Sobota – Predsednik vlade **Marjan Šarec** je danes na uradnem obisku na Madžarskem. Povabilo je prišlo od [predsednika madžarske vlade Viktorja Orbána](#), to pa je tudi prvo uradno srečanje zdajšnjih predsednikov vlad. Na mizi bodo aktualne teme, od gospodarskega sodelovanja, migracij, dvostranskih odnosov do dogajanja v Evropski uniji.

Šarec se bo [srečal tudi s Slovenci, ki živijo na Madžarskem](#). Teh je približno 5000, od tega jih okrog 3000 živi v Porabju. Od srečanja predsednikov vlad imajo velika pričakovanja. Erika Köleš Kiss, zagovornica Slovencev na Madžarskem, pravi, da sta sodelovanje in spoštovanje med državama bistvena.

»Za nas je pomembno, da matična domovina poskrbi za zamejske Slovence, in to s politiko in gospodarskim življenjem, kar pa ni mogoče brez sodelovanja druge države.« **Köleš Kisseva** pričakuje, da bo razvojni program, ki so ga sestavili lansko jesen in je pred madžarsko vlado, zdaj dobil nov pogon. Upa tudi, da bo **Šarčev obisk na Madžarskem pripomogel k boljšemu gospodarskemu razvoju v Porabju**, saj si želijo, da bi mladi ostali v Porabju, za kar pa so potrebni delovna mesta in dobre možnosti za življenje.

Kdo naredi več za svoje manjšine?

Katera država naredi več za svoje manjšine, je po besedah Köleš Kisseve težko povedati, a dodaja, da Madžarska v zadnjih letih zelo dobro skrbi za vse. »Mi smo v primerjavi s prekmurskimi Madžari zaostali, upam, da bo ta obisk spremenil tudi to.« Čeprav Slovenija skrbi za svoje zamejce, pa so Slovenci na Madžarskem po besedah Köleš Kisseve vedno čutili, da dobijo manj pozornosti kot zamejci v Avstriji ali Italiji.

Od obiska pa si ne obetajo samo Slovenci na Madžarskem, ampak tudi madžarska manjšina pri nas. Narodnostni poslanec **Ferenc Horvath** upa, da bo srečanje potekalo v pozitivnem ozračju za obe državi in bo za obe narodni skupnosti prineslo veliko pozitivnega. Po Horvathovih besedah je bilo sodelovanje med Slovenijo in Madžarsko v preteklih letih zelo dobro, a zaradi volitev v obeh državah ni več tako intenzivno. »Upam, da se bo tempo po tem obisku povečal, da bo čim več meddržavnih srečanj na najvišji ravni, saj imata veliko skupnih interesov.«

- **Severna Makedonija potisnjena proti jugu. Tine Kračun. Delo, Ljubljana, 28. oktober 2019**

Tine Kračun je direktor Inštituta za strateške rešitve

Pot, ki jo je prehodila Severna Makedonija, je vredna priznanja, in če evropski politiki tega niso pripravljene nagraditi danes, bo jutri prepozno.

<https://www.delo.si/mnenja/kolumne/severna-makedonija-potisnjena-proti-jugu-241591.html>

Morda se nam zdi, da je globalna politika pred eksplozijo. A za Slovenijo je bila bolj kot odmevno globalno dogajanje v preteklem tednu pomembna francoska blokada začetka pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo.

Obe državi sta politično in gospodarsko pomembni za Slovenijo. Potem ko smo s stečajem Adrie Airways izgubili neposredno letalsko povezavo z njima, zdaj izgubljam tudi potencial močne politične povezave. Težko je bilo v preteklih dneh najti političnega analitika, ki bi zagovarjal ali vsaj razumel odločitev francoskega predsednika.

Medtem ko z globalnega vidika gledamo spore in trenja na relaciji vzhod–zahod, se zdi, da je Zahodni Balkan nekje na sredini in potencialno ozemlje konfliktov. Mnoge sile si želijo povečati vpliv v regiji in jo razglasiti za teritorij lastnega strateškega dosega. A trenutno se zdi, da imata zgolj Rusija in Kitajska strateško vizijo, kako to narediti, in sta tudi pripravljene vložiti potrebna sredstva za povečanje vpliva.

Vladajoča politika v Srbiji se enkrat ozre proti vzhodu, drugič proti zahodu, Bosna in Hercegovina je ujeta v notranje spore in navzven velikokrat provocira eno ali drugo stran, vladi Severne Makedonije in Albanije pa sta jasno pokazali, da želita biti proevropsko usmerjeni, in sprejeli odločitve, ki prinašajo velika notranjepolitična tveganja.

Zakaj Francija znakov zaupanja in jasne volje za sprejetje potrebnih reform ni bila pripravljena sprejeti kot žarka upanja za stabilnost in zmago zmerne politike v regiji ter s podporo dati zagona konstruktivnim političnim argumentom tudi v drugih državah, je verjetno jasno zgolj francoski politiki.

Pot, ki jo je prehodila predvsem Severna Makedonija, je vredna priznanja, in če evropski politiki tega niso pripravljene nagraditi danes, bo jutri prepozno. Že v časih hude gospodarske krize in reševanja Grčije je bilo skoraj nepredstavljivo, da država, ki so jo takrat reševale vse preostale članice Evropske unije, lahko izkorišča položaj in blokira približevanje EU in Natu svoji severni sosedji zgolj zaradi spora okoli imena. Posledično je v Makedoniji prevladala nacionalistična politika, ki je bila usmerjena k izkazovanju narodne podobe in s tem tudi provociranju južnih sosedov. Evropska pot je zastala in državo je zajela huda politična kriza.

S prihodom Zaeva na položaj predsednika vlade je Makedonija dobila politika, ki je razumel, prvič, da je pot proti Evropi edina pravilna; in drugič, da je moral za to sprejeti radikalno odločitev o spremembi imena. Pohvalno je, da sta s takratnim predsednikom vlade Grčije Ciprasom dosegla sporazum. Oba sta šla zaradi sporazuma skozi turbulentne politične čase, Cipras ja kasneje celo izgubil volitve. Zaevu je uspelo ljudi prepričati z obljubo, da prihajajo zanje boljši časi. Makedonci, skeptični do sporazuma, so temu verjeli. Dokler ni bilo julija sprejeto, da se odločitev o začetku pogajanj prestavi za štiri mesece, zdaj pa se je zgodil še dokončen veto na začetek pogajanj.

- **Frontex bo začel zaposlovati v novih lastnih enotah. J.B.P. Delo, Ljubljana, 30. oktober 2019**

Stalne enote evropske mejne in obalne straže bodo prva skupna evropska uniformirana služba in bo začela delovati januarja 2021.

<https://www.delo.si/novice/svet/frontex-bo-zacel-zaposlovati-v-novih-lastnih-enotah-244371.html>

Evropska agencija za mejno in obalno stražo, na kratko Frontex, je doslej pri skupnih posredovanjih na mejah EU, na schengenski meji ali na meji na morju uporabljala pripadnike in opremo policij držav članic EU. V naboru za hitri odziv so imele države vedno pripravljenih skupno okrog 1500 svojih dodatno usposobljenih policistov in uradnikov, ki so lahko v največ petih dneh začeli delovati v sklopu Frontexovih akcij. Sedaj pa je Frontex začel z oblikovanjem lastnih stalnih enot in na svojih spletnih straneh so te dni že [objavili poziv](#) vsem zainteresiranim, da se prijavijo.

Razpis do 16. decembra

Frontex hoče za začetek zaposliti vsaj 700 pripadnikov lastnih enot evropske mejne in obalne straže.

Razpis za zaposlitev v Frontexovih enotah je odprt do 16. decembra letos, za začetek bi radi zbrali vsaj sedemsto kandidatov, ki bi ustrezali vsem postavljenim kriterijem in ti bi s Frontexom podpisali petletne zaposlitvene pogodbe z devetmesečno preizkusno dobo. Nato bi maja prihodnje leto v centrih za usposabljanje v različnih državah članicah EU začeli z obveznim osnovnim šestmesečnim usposabljanjem.

Bodoči uradniki Frontexa bodo glede na izobrazbo in izkušnje razvrščeni v osnovno, srednjo in višjo raven, a tudi za najnižjo raven je potrebna fakultetna izobrazba. Starostna meja za nižjo raven uradništva je 47 let, za srednjo in višjo raven starostne omejitve ni. Kandidati morajo biti državljani ene od držav članic EU, morajo biti zdravi in dobro telesno pripravljene, prednost pa bodo imeli tisti, ki že imajo delovne izkušnje v organih kazenskega pregona, vojske ali carine. Če se jim bo uspelo zaposliti, bodo imeli podoben položaj kot policisti - nosili bodo enotne uniforme, ki jih šele oblikujejo, dobili bodo službeno orožje in imeli bodo policijska pooblastila. Frontexove enote bodo vedno delovale pod poveljstvom organov države, v katero bodo napotene.

Enote naj bi začele z delom leta 2021

Frontex bo predvidoma od začetka leta 2021 s temi novimi lastnimi enotami opravljal naloge, ki jih opravlja že sedaj, vendar sedaj še z napotenimi policisti iz držav članic EU: pomagal bo državam članicam EU in pridruženim schengenskim državam pri varovanju zunanjih meja območja EU na kopnem in na morju, vedno več nalog pa že sedaj opravlja tudi na področju odkrivanja in pregona mednarodnega kriminala in terorizma. Del Frontexovih nalog je tudi iskanje in reševanje, kadar v okviru nadzora morskih meja pride do takšnih primerov.

Frontex se kot agencija EU financira iz proračuna EU in s prispevki iz pridruženih schengenskih držav.

- **Evropska bonaca Srbijo prepušča ruskemu vetru. Milena Zupanič. Delo, Ljubljana, 30. oktober 2019**

Ko je Bruselj priprl vrata Severni Makedoniji in Albaniji, je Srbija pospešila iskanje novih zaveznikov.

<https://www.delo.si/novice/svet/evropska-bonaca-srbijo-prepusca-ruskemu-vetru-243818.html>

Srbija, deklarativno na evropski poti, se povezuje na vse strani. Prejšnji teden je njen predsednik **Aleksandar Vučić** tudi na glas povedal, da je evropska pot le ena od možnih poti, v ognju ima še druga železa. Oktobra so državo obiskali štirje državniki: predsednik **Turčije Recep Tayyip Erdoğan**, le dva dni pozneje premiera Albanije in Severne Makedonije, **Edi Rama** in **Zoran Zaev**, nato pa še premier Ruske federacije **Dmitrij Medvedjev**. Dosežek srečan pomembno spreminja geopolitični položaj na Balkanu. Kje je v vsem tem EU?

Dolga pot v EU

EU je začela pogajanja s Srbijo za vstop v Unijo na začetku leta 2014, kmalu bo od tega minilo šest let. Takrat je bilo omenjeno leto 2020 kot datum vstopa, zdaj pa se to odmika, omenja se leto 2025 ali še pozneje. EU ugotavlja, da Srbija napreduje, a ne dovolj, težava da je tudi nerešen odnos s Kosovom. *Srbija to razume kot »zapiranje vrat«* Balkanu. K temu jo je po besedah predsednika Vučića še posebno navedla zadnja odločitev EU, da ne bo začela pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo.

»Mini schengen« in vstop v Evroazijsko unijo

»Ne moremo se zanašati samo na svoje zahodne sosedice,« je poudaril Vučić, ki ne drži križem rok glede povezovanja Srbije s svetom. Odkar se je ves bled vrnil iz ZDA, kjer so govorili o Kosovu, je okreplil druge povezave. Ta mesec je z Albanijo in Severno Makedonijo podpisal deklaracijo za »mini schengen«, balkansko unijo, v kateri bo na območju z 12 milijoni prebivalcev do leta 2021 prost pretok ljudi, blaga, storitev in kapitala. V zvezo nameravajo povabiti tudi Črno goro, BiH in Kosovo, s čimer bi dosegli 20 milijonov prebivalcev.

Prejšnji teden, po obisku ruskega premiera Medvedjeva, je Srbija podpisala tudi sporazum o svobodni trgovini v okviru Evroazijske unije, ki vključuje sedem držav in 185 milijonov prebivalcev pod vodstvom Rusije. Prav tako prejšnji teden je bila v Srbiji rusko-srbska vojaška vaja Slovanski ščit.

Rusi manjši vojaški donatorji od Američanov

Vojaški vaji Slovanski ščit 2019, ki je bila minuli teden na letališču Batajnica pri Beogradu in na poligonu Paraćin, so Vučićevemu režimu naklonjeni mediji vzbudili veliko pozornosti. Dejstvo, da je bil na vaji tudi ruski protiletalski obrambni raketni sistem S-400, naj bi vzbudilo vtis o sodelovanju z Rusijo. Vojska Srbije, ki je zaradi skromnega proračuna zelo odvisna od mednarodnih donacij, je lani dobila dobrih 2,5 milijona evrov donacij iz tujine, od tega 2,375 milijona evrov iz Združenih držav Amerike, Rusija pa sodi med pet najmanjših donatorjev.

Vojska Srbije je med letoma 2012 in 2018 sodelovala v enajstih Natovih vojaških vajah in v kar 98 vojaških vajah s članicami zveze Nato. Upokojeni general vojnega letalstva Sreto Malinović je v pogovoru za spletni portal DW opozoril, da je bil sistem S-400 na omenjeni vaji lahko le maketa, saj Srbija nima poligona, kjer bi takšne rakete lahko preizkusili. Sprašuje se, komu bi sistem koristil, razen politični promociji vladajočih, in opozarja, da država s takšnim početjem izvaža retoriko nestabilnosti, ki Srbijo postavlja v spor s sosedi.

- **Vzhod v srcu, zahod pa daleč. Novica Mihajlovič. Delo, Ljubljana, 30. oktober 2019**

Ko Evropa Balkanu zapre vrata, se vzhod zdi mikavnejši.

<https://www.delo.si/novice/svet/vzhod-v-srcu-zahod-pa-dalec-240639.html>

Visoka zunanjepolitična predstavnik EU **Federica Mogherini** je prvič po blokadi pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo v Bruslju gostila voditelje držav Zahodnega Balkana. Predsednik Srbije **Aleksandar Vučić** je ob robu srečanja namignil, da se navdušenje za evropsko pot hladi, ter spomnil, da obstajajo tudi druge možnosti za povezovanje.

Za državljane Severne Makedonije ni alternative članstvu v Evropski uniji, druge možnosti so lahko nevarne za stabilnost in napredek Balkana, je med obiskom v Bruslju posvaril premier Severne Makedonije **Zoran Zaev**. »Evropska unija mora zaradi lastne varnosti integrirati Zahodni Balkan. Ali sploh lahko živite, če imate ledvico v žepu? To je nemogoče in predstavlja vir potencialnih težav,« je bil v pogovoru z novinarji slikovit albanski premier **Edi Rama**, ki pa se večerje v Bruslju ni udeležil. »Odločitev Bruslja, da preloži začetek pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo, je za regijo zelo škodljiva ter zelo ustreza Rusiji, Kitajski, Turčiji in nekaterim zalivskim državam, ki so v zadnjih letih na Balkanu zelo dejavne. Bruselj je tako zgolj še enkrat potrdil, kar opažamo že dolgo – da izgublja moč, vpliv in verodostojnost,« je odločitev komentiral beograjski politični analitik **Milovan Jovanović**, ki kot sijajno ocenjuje zamisel o vzpostavitvi nekakšne balkanske unije.

- **Dialog bo, a v zakonitih okvirih španske države. Mimi Podkrižnik. Delo, Ljubljana, 30. oktober 2019**

Namestnik veleposlanika Martín Remón Miranzo verjame, da lahko iz špansko-katalonske slepe ulice vodi samo razumna rešitev.

<https://www.delo.si/novice/svet/dialog-bo-a-v-zakonitih-okvirih-spanske-drzave-243883.html>

Politiko je treba vrniti politiki in nacionalistična čustva obvladati z razumom, v nasprotnem bo katalonsko-španski spor zasejal še več pogubnega sovraštva med ljudmi. Perspektivo španske države o tem, kako iz slepe ulice, je za *Delo* pojasnil namestnik veleposlanika kraljevine Španije v Sloveniji **Martín Remón Miranzo**. Za manj ideološko razumevanje je treba odmisлити primerjave Katalonije s Slovenijo in Španije z nekdanjo Jugoslavijo, kajti razlike so ogromne: od časa in stopnje demokracije do ustave in ideologije, tudi osebna junaštva osamosvojiteljev težko prenesejo preslikave – čeprav je bilo v Barceloni veliko sklicevanja na »slovensko pot«.

Nacionalizem pomeni vojno, mar ne?

Misel je izrekel François Mitterrand, kajne? Nacionalizem je močen izraz, ki ga je težko postaviti v razmerje z demokracijo ... Vse, kar se dogaja v Španiji zaradi zahtev Katalonije po pravici do samoodločbe, je mogoče razumeti tako ali drugače. Če smo prepričani, da so države po ustavi nedeljive in to narekuje tudi mednarodno pravo, ne moremo sprejeti vzpona katalonskega independentizma, jasen pa nam je odziv španske države. Če pa dojemamo pravico do samoodločbe kot superiorno in se sklicujemo nanjo *urbi et orbi*, je perspektiva obrnjena.

Težko je razumeti, zakaj se Madrid ni hotel pogovarjati z Barcelono o referendumu o samoodločbi, preden bi šle stvari predaleč. Škoti so se pogovorili z Londonom in škotski referendum je padel. Madridu lahko očitamo nepripravljenost na dialog.

Dialog je bil, obstaja in bo obstajal, vendar v zakonitih okvirih španske države. Ali drugače: država se ne more postaviti proti vladavini prava. Spomnim se pobude baskovske vlade, da bi pregledali svoj položaj v Španiji in morda odprli pot samoodločbi. Kaj so naredili? Prišli so v Madrid in predstavili svoj načrt v skladu z zakonitimi procedurami. Katalonski independentisti o čem takem niso hoteli niti slišati. Ko je bil [jeseni 2017] potrjen 155. člen ustave in je država odvzela avtonomijo Kataloniji, so v socialistični stranki rekli, da bodo ukrep podprli, če bo o njem razpravljala parlamentarna ustavna komisija. Toda potem pri tem niso hoteli sodelovati katalonski independentisti, ki zasedajo v Madridu ... Ko naj bi dialog stekel v institucijah, rečejo ne. Morda mislijo, da ne bodo imeli večine. Saj smo brali izjave [nekdanjega podpredsednika] Oriola Junquera in drugih, češ, po normalni poti nam ne bo uspelo.

Katalonci so razdeljeni, po zadnji [poletni] raziskavi jih je 44 odstotkov za neodvisnost in 48,3 proti, medtem ko so bili pred dvema letoma v večjem deležu za samostojno pot. A tudi takrat neodvisnost ni bila gotov izid na morebitnem zakonitem referendumu. Zakaj ga niste dovolili?

Tudi če bi vedeli, da bodo independentisti izgubili, tega nismo mogli storiti, kajti če bi tako reformirali ustavo, da bi bila organizacija referenduma mogoča, bi vrata ostala odprta za naprej. Lahko da bi glasovanje ponovili čez desetletja, v Kataloniji ali drugje. Če bomo na celotnem ozemlju Španije vpeljali pravico do samoodločbe, bo to vodilo v sprevrženo dinamiko nenehnega spreminjanja, češ, ali bo vse bo mojem ali pa grem. Vodilo bo v popolnoma nestabilno funkcioniranje države.

Dnevnik, Ljubljana

- **Novi poskus zapiranja meje pred migranti. Uroš Škerl Kramberger. Dnevnik, Ljubljana, 25. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912035/slovenija/novi-poskus-zapiranja-meje-pred-migranti>

Državni svetniki bi status begunca odrekli prosilcem, ki so mejo prestopili na nezakonit način. Obenem pa bi nezakonit prehod meje opredelili kot kaznivo dejanje. Ustavni in mednarodni pravniki so ogorčeni. Pravijo, da sta predloga v posmeh nedavni odločitvi ustavnega sodišča o zakonu o tujcih.

Minulo sredo, komaj dva dni po razveljavitvi zakona o tujcih na ustavnem sodišču, je v državni zbor že prispel nov predlog za zaostritev ukrepov proti migrantom. Tokrat se je »vključil« državni svet, ki je vložil predlog spremembe dveh zakonov – kazenskega zakonika in zakona o mednarodni zaščiti. V prvem bi nezakoniti prehod državne meje opredelili kot kaznivo dejanje (za zdaj je to prekršek), kršitelja pa bi kaznovali bodisi z izgonom bodisi z zaporom. V drugem pa bi zapisali, da statusa begunca ne more dobiti prosilec za azil, ki je nezakonito vstopil na ozemlje Republike Slovenije. Kot razlog za spremembe avtorji navajajo veliko število migrantov oziroma prosilcev za azil, ki preobremenjujejo policiste, in samovoljne odhode prosilcev za azil iz Slovenije, preden se njihov postopek konča. Oba zakona naj bi migrante odvrnila od tega, da bi sploh poskusili priti v Slovenijo.

Po mnenju pravnih strokovnjakov bi predloga, če bi ju uveljavili, padla na ustavnem sodišču.

Milan Brglez ogorčen

»Oba predloga sta v nasprotju z našo ustavo in mednarodnim pravom. Norčujeta se iz ustavnega sodišča in državnega zbora ali pa avtorji ne razumejo zadnje sodbe ustavnega sodišča glede zakona o tujcih,« je zadevo komentiral evropski poslanec, profesor mednarodnih odnosov in mednarodnega prava **Milan Brglez**. »Namesto pogojev za zagotovitev azilnih postopkov in individualne obravnave skuša državni svet v enem predlogu to zakonsko odpraviti, v drugem pa uzakonja mučenje migrantov in beguncev. Do mučenja lahko privede kršitev načela nevračanja v druge države brez ustreznih varovalk. Zakonska predloga ne zaostrojeta kriminalizacije tihotapljenja in trgovine z ljudmi, ampak kriminalizirata žrtve te trgovine.« Brglez je opozoril še, da bi Slovenija, če bi hotela sprejeti oba predloga, morala izstopiti iz mednarodne skupnosti, se odpovedati ženevski konvenciji o zaščiti beguncev in evropski konvenciji o človekovih pravicah ter izstopiti iz Sveta Evrope.

- **Hrvaški vstop v schengen tudi težava von der Leynove. Aleš Gaube. Dnevnik, Ljubljana, 26. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912171/svet/hrvaski-vstop-v-schengen-tudi-tezava-von-der-leynove>

Hrvaško čaka še več proceduralnih, vsebinskih in političnih ovir na poti do polnopravnega članstva v schengnu tako v svetu EU kot v evropskem parlamentu. Slovenija pa še naprej opozarja, da evalvacija izpolnjevanja pristopnih pogojev Hrvaške ni končana.

Evropska komisija, ki je v torek prižgala zeleno luč za vstop Hrvaške v schengen, je v svojem poročilu o evalvaciji ugotovila, da je Hrvaška izpolnila vse pogoje za članstvo. To pa še zdaleč ne drži. Kot je razvidno iz poročila, predvsem na področju upravljanja zunanjih meja Hrvaška ne izpolnjuje vseh pogojev. Za zdaj je le obljubila, da bo odpravila pomanjkljivosti, ki zadevajo zadostnost policijskih sil, tehnične opreme za nadzor meje in policijskih psov. Ponudila je tudi časovni načrt za odpravo pomanjkljivosti. To je komisiji zadoščalo za ugotovitev, da Hrvaška izpolnjuje vse pogoje za članstvo.

Slovenski diplomatski viri ob spornosti takšnega političnega ravnanja komisije opozarjajo tudi na to, da se odločanje o hrvaškem vstopu v schengen še ne bo tako hitro znašlo pred državami članicami. Preden se bo uvrstilo na zasedanje notranjih ministrov EU, bo namreč moral hrvaški schengenski dosje preskočiti še najmanj tri ovire.

Presojanje sledi na več ravneh

O izpolnjevanju hrvaških pristopnih pogojev bo moral poročilo napisati tudi pristojni odbor evropskega parlamenta. »V parlamentarnem postopku bom, če bo treba, zahtevala, naj pristojni in moj matični odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve pred odločanjem pripravi celovito, strokovno in nepristransko oceno o hrvaškem izpolnjevanju schengenskih pogojev. Soglasje evropskega parlamenta ne more in ne sme biti samoumevno, odločitve pa morajo biti tehtne, vsebinske in nepristranske,« je že napovedala **Tanja Fajon**, evropska poslanka iz vrst Naprednega zavezništva socialistov in demokratov (S & D).

Pomembna razprava bo potekala tudi na tako imenovanem schengenskem odboru sveta EU, ki ga sestavljajo predstavniki komisije in držav članic. Ta bo moral razsoditi, da Hrvaška izpolnjuje vse pogoje za članstvo. Nato bodo enako odločitev morali sprejeti še na ravni veleposlanikov EU. Sledi še najpomembnejše odločanje. Na zasedanju notranjih ministrov EU bo treba doseči soglasje vseh držav za vstop Hrvaške v schengen. Zadržke do izpolnjevanja hrvaških pogojev za članstvo naj bi po poročanju diplomatskih virov poleg Slovenije imele še nekatere druge članice.

- **Več deset tisoč ljudi na shodu za enotno Španijo. STA. Dnevnik, Ljubljana, 27. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912244/svet/vec-deset-tisoc-ljudi-na-shodu-za-enotno-spanijo>

Več deset tisoč ljudi se je danes v Barceloni zbralo na shodu za enotno Španijo, potem ko se je v soboto na ulicah katalonske prestolnice zbralo 350.000 ljudi na protestih v podporo obsojenim voditeljem gibanja za samostojno Katalonijo. Številni protestniki so danes imeli v rokah španske in katalonske zastave ter vzklikali: "Naj živi Španija!"

Po oceni policije se je danes v središču Barcelone zbralo okoli 80.000 ljudi, medtem ko so organizatorji sporočili, da je bilo na shodu 400.000 udeležencev.

Med drugim so podporniki enotne Španije pozivali, da je dovolj in da »ulice pripadajo vsem«. S tem so nasprotovali podpornikom neodvisnosti, ki trdijo, da bodo ulice vedno njihove, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Ena najbogatejših španskih regij je razdeljena na podpornike in nasprotnike neodvisnosti Katalonije. Odkar so v sredini meseca devet voditeljev gibanja za neodvisnost obsodili na dolgoletne zaporne kazni, se v regiji vrstijo protesti in nemiri. Današnji shod v podporo enotni državi je organiziralo društvo Katalonska civilna družba (SCC), ki želi pokazati, da predstavljajo nasprotniki samostojnosti Katalonije »tiho večino«.

Španski zunanji minister Josep Borrell, ki je Katalonec, je medtem obsodil nesprejemljivo nasilje, potem ko je več tisoč ljudi po sobotnem mirnem shodu oblikovalo manjši protest, ki se je sprevrgel v spopad med protestniki in policijo.

- **Hrvaški nevladniki s plakati opozarjajo na porast nasilja. STA. Dnevnik, Ljubljana, 28. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912384/svet/hrvaski-nevladniki-s-plakati-opozarjajo-na-porast-nasilja>

Hrvaška pobuda za podporo beguncem Dobrodošli je danes sporočila, da so v zaledju Splita nedaleč od meje z Bosno in Hercegovino postavili plakate z napisom v angleškem jeziku Dobrodošli na Hrvaškem in Hrvaška polna mučenja. Plakate so postavili, potem ko je Evropska komisija prižgala zeleno luč za pridružitvev Hrvaške območju schengna.

Pobuda Dobrodošli združuje več deset nevladnih organizacij in več sto prostovoljcev, ki pomagajo beguncem, a tudi opozarjajo Evropsko unijo in Hrvaško na restriktivne migracijske politike.

Kot »nedopustno« so ocenili to, da je s potrditvijo, da Hrvaška izpolnjuje pogoje za vstop v schengen, »normalizirano in institucionalizirano nasilje«. Izpostavili so, da mednarodne humanitarne organizacije že več let opozarjajo na nasilje hrvaške policije do migrantov in beguncev.

S plakati, na katerih sta napisana »Welcome to Croatia« in »Croatia full of torture« so želeli sporočiti, da je resnica beguncev in migrantov, ki so vsak dan izpostavljeni politični represiji, bolj močna in glasna od policijskih gumijevk, luči in celic. Na plakatih je ob napisih fotografija trpečega obraza moškega, ki si zakriva oči s poškodovano roko, ki jo je mogoče videti na spletni strani zagrebškega centra za mirovne študije, ki je del pobude Dobrodošli.

Nasilje nad migranti se preliva tudi na ostale državljane

Poudarili so, da se nasilje nad migranti preliva tudi na ostale državljane. Omenili so napade na ženske in deklice ter ustrahovanja LGBTQ skupnosti, kot tudi na sovraštvo do Srbov in Romov. Menijo, da so delavke in delavci na Hrvaškem lačni ter da ni spoštljivega odnosa do brezdomcev in revnih. Izpostavili so tudi pregon aktivistov in novinarjev ter fizične napade na antifašiste.

Kot so izpostavili, so s plakati želeli sporočiti, da se nikoli ne bodo sprijaznili s takšnim stanjem v državi ter da nikoli ne bodo sprejeli policijskih laži in neprepričljivih sporočil.

Da je nasilje resen izziv hrvaške družbe, je prejšnji teden na vladni seji potrdil tudi hrvaški premier Andrej Plenković. Dodal je, da bodo problematiko poskusili rešiti s svežnjem zakonskih sprememb, s katerimi nameravajo poostrižiti kazni za nasilje, posebej v družini in spolno nasilje. Pričakuje, da bodo ostrejšje zakone sprejeli v začetku prihodnjega leta.

Hrvaški mediji so medtem danes poročali o novih sovražnih grafitih v Zadru in Splitu, ki odprto pozivajo k pokolu Srbov.

- **Ladja Ocean Viking z več kot 100 migranti že deset dni na morju. STA. Dnevnik, Ljubljana, 28. oktober 2019**
<https://www.dnevnik.si/1042912341/svet/ladja-ocean-viking-z-vec-kot-100-migranti-ze-deset-dni-na-morju>

Ladja Ocean Viking, na kateri so 104 rešeni migranti, je že deset dni na morju. Človekoljubni organizaciji, ki jo upravljata, sta zato pozvali k takojšnjemu izkrcanju ljudi.

»104 preživeli so znova v negotovosti na palubi reševalne ladje, brez rešitve za njihovo izkrcanje,« je po poročanju nemška tiskovne agencije dpa sporočila organizacija SOS Mediterranee.

»Evropske voditelje pozivamo, da ravnajo v skladu s svojimi načeli in preživelim končno dovolijo izkrcanje na varno,« pa so navedli v organizaciji Zdravniki brez meja.

Ladja Ocean Viking je 104 migrante rešila 18. oktobra 90 kilometrov od libijske obale. Na krovu sta dve nosečnici in 41 mladoletnikov, med njimi dva dojenčka, stara dva in 11 mesecev, sta navedli organizaciji.

Za izkrcanje migrantov z ladje, ki je trenutno na polovici poti med italijanskima otokoma Lampedusa in Sicilija, sta sicer zaprosili Italijo in Malto, a ga ni nobena odobrila. Tudi nova italijanska notranja ministrica Luciana Lamorgese, ki je na položaju septembra zamenjala trdega nasprotnika migracij Mattea Savlinija, molči o ladji Ocean Viking.

Italija in Malta že od lani zavračata sprejemanje ladij z migranti, dokler druge države EU ne zagotovijo, da bodo sprejele rešene ljudi. Septembra sta sicer ti dve državi s Francijo in Nemčijo dosegli dogovor o začasnem solidarnostnem mehanizmu, ki naj bi zagotovil dostojanstveno izkrcanje migrantov, rešenih v Sredozemlju. A predlog ni dobil širše podpore v uniji.

- **Šarec prvič pri Orbanu. STA. Dnevnik, Ljubljana, 28. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912349/svet/sarec-in-orban-za-krepitev-gospodarskega-sodelovanja-med-drzavama>

Slovenski premier Šarec je med prvim uradnim obiskom pri Viktorju Orbanu med drugim govoril o gospodarstvu, drugem tiru, širitvi Evropske unije ter Slovincih v Porabju in Madžarih v Prekmurju.

Slovenski premier **Marjan Šarec** se je med prvim uradnim obiskom pri madžarskem premierju **Viktorju Orbanu** v Budimpešti zavzel za krepitev gospodarskega sodelovanja, madžarski gostitelj pa je dejal, da »moramo enostavno sprejeti in razumeti« odločitev Slovenije, da pri gradnji drugega železniškega tira med Divačo in Koprno ne bo sodelovala z Madžarsko, četudi temu še ni povsem zaprl vrat. Če bodo Slovenci »o tem projektu začeli razmišljati na drugačen način«, bi Madžarska lahko spet razmislila o sodelovanju, je rekel, dodal pa, da so se vmes odločili za vlaganje v Trstu, kjer so kupili del pristanišča. Koper je sicer še vedno glavno pristanišče za Madžarsko, ta država pa za luko drugi najpomembnejši trg.

Oba premierja sta poudarila potrebo po nadaljnji širitvi EU in podprla začetek pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo ter pospešitev pogajanj s Srbijo. Orban pravi, da je širitev Unije geopolitično vprašanje, in opozoril na negativne posledice zastoja tega procesa.

Tradicionalna tema politikov sosednjih držav sta narodna skupnost oziroma manjšina. Orban je predlagal, da bi ustanovili skupni sklad za Porabje in Prekmurje, iz katerega bi se črpala sredstva za razvoj območij. Uradna Budimpešta je že ustanovila poseben sklad za razvoj Porabja, kjer živi slovenska narodna skupnost, za madžarsko manjšino v Prekmurju pa namenila šest milijonov evrov, je dejal. Glede prometnih povezav je Orban napovedal, da bo zadnji odsek avtoceste do slovenske meje zgrajen do konca leta.

Madžarski premier je dobršen del uvoda na novinarski konferenci namenil vprašanju migracij. »Slovenija in Madžarska dobro vesta, kaj so migracije in kaj pomeni nenadzorovan prehod velikega števila migrantov preko meje,« je Orban spomnil na migrantski val leta 2015. Ob grožnji Turčije, da bo sprostila nov migrantski val proti Evropi, je dejal, da lahko Madžarska v tem primeru računa na države višegrajske četverice, s katerimi so dogovorjeni, da priskočijo na pomoč pri nadzoru meje. Šarec je pristavil, da je treba vprašanje migracij reševati pri njihovem izvoru in tam omogočiti takšne razmere, da do njih sploh ne bi prihajalo.

- **Humanitarni ladji z migranti po 11 dneh dovolili vpluti v italijansko pristanišče. STA. Dnevnik, Ljubljana, 29. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912453/svet/humanitarni-ladji-z-migranti-po-11-dneh-dovolili-vpluti-v-italijansko-pristanisce>

Italijanke oblasti so humanitarni ladji Ocean Viking s 104 rešenimi migranti po 11 dneh na morju danes dovolile vpluti v pristanišče na Siciliji. Kot so sporočili z notranjega ministrstva v Rimu, bo ladja vplula v pristanišče Pozzallo na jugovzhodu Sicilije.

Italija se je ob tem dogovorila s Francijo in Nemčijo, da bosta sprejeli 70 migrantov z ladje. Dogovor so objavili na srečanju notranjih ministrov Italije, Francije, Nemčije, Španije, Velike Britanije in Poljske v Münchnu, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

Ocean Viking, ki jo upravljata humanitarni organizaciji SOS Mediterranee in Zdravniki brez meja, je 18. oktobra rešila migrante približno 90 kilometrov od libijske obale.

Omenjeni organizaciji sta v preteklih dneh večkrat pozvali Italijo in Malto, naj dovolita izkrcanje migrantov, med katerimi so tudi dve nosečnici in dva dojenčka.

V minulih mesecih se je večkrat zgodilo, da so morali migranti, ki so jih rešile ladje humanitarnih organizacij, čakati na morju, ker jih Italija in Malta nista želeli sprejeti, dokler druge države EU niso zagotovile, da bodo del bremena prevzele nase.

- **Svet Evrope opozarja na grozne življenjske pogoje migrantov na grških otokih. STA. Dnevnik, Ljubljana, 31. oktober 2019**

<https://www.dnevnik.si/1042912608/svet/svet-evrope-opozarja-na-grozne-zivljenjske-pogoje-migrantov-na-grskih-otokih->

Razmere, v katerih na grških Egejskih otokih živijo begunci in migranti, so se v zadnjih 12 mesecih dramatično poslabšale in potrebni so nujni ukrepi za izboljšanje tamkajšnjih groznih življenjskih pogojev, je danes ob koncu petdnevnega obiska v Grčiji opozorila komisarka Sveta Evrope za človekove pravice Dunja Mijatović.

Mijatovićeva je zgrožena nad nehygieničnimi pogoji, v katerih na otokih živijo migranti. »Gre za eksplozivno situacijo,« je spričo pomanjkanje zdravstvene oskrbe in slabih higienskih razmer v prenatrpanih centrih ocenila komisarka, ki je obiskala sprejemne centre na Lezbosu, Samosu in v Korintu.

Navaja, da ljudje denimo več ur stojijo v vrstah za hrano in stranišča. Na Samosu pa družine celo krušijo dele skal, da bi si na strmeh pobočju uredile zasilna bivališča, pogosto zgrajena iz dreves, ki so jih sami posekali. »To nima več ničesar opraviti s sprejemom prosilcev za azil. To je postal boj za preživetje,« je ocenila.

Pohvalila je tako moč beguncev kot solidarnost humanitarnih delavcev in lokalnih skupnosti, ki poskušajo zagotoviti vsaj nekaj dostojanstva v begunskih taboriščih, a pozvala grške oblasti, naj sprejmejo nujne ukrepe za zagotovitev najnujnejših potreb teh ljudi in za zaščito njihovih človekovih pravic. V nasprotnem primeru bi bili lahko priča »novim tragičnim dogodkom«, je posvarila.

Komisarka je pozdravila odločitev grške vlade, da do konca leta z otokov na celino preseli 20.000 migrantov, in pozvala k čimprejšnji izvrstitvi zadanega. Priporočila je tudi okrepitev humanitarne pomoči za vse, ki bodo ostali na otokih.

Večer, Maribor

- **Hrvaški minister: To, da bo Hrvaška v schengnu, bo najbolj koristilo Slovincem. VČ. Večer, Maribor, 25.10.2019**

<https://www.vecer.com/hrvaski-minister-to-da-bo-hrvaska-v-schengnu-bo-najbolj-koristilo-slovincem-10082607>

Vodja hrvaške diplomacije Gordan Grlić Radman pričakuje podporo Slovenije, ne nasprotovanja. V Ljubljani da bodo gotovo ravnali "modro in pametno".

Hrvaški minister za zunanje zadeve in evropske integracije **Gordan Grlić Radman** pričakuje, da bo Slovenija "naredila modro" in podprla vstop Hrvaške v schengenski sistem. To da je v interesu tudi slovenskih oblasti, ker bo pomenilo avtomatični premik zunanjih mej Evropske unije in bo zunanja meja s tem postala odgovornost Hrvaške, pravi.

"Slovenija se bo zanesljivo obnašala modro in pametno," je minister izjavil v Splitu. "Kamenček, ki ga imamo v čevlju, žuli tako Hrvaško kot Slovenijo," je rekel. In da bo hrvaška pridružitve schengnu najbolj pomagala prav Slovincem, je ministrove besede objavil Index.hr.

Znani so zadržki slovenske politike okrog Hrvaške v schengnu. Podporo odhajajoče Evropske komisije Hrvaški na to temo je slovenski premier **Marjan Šarec** ta teden označil za politično odločitev. Večina strank ima prav tako pomisleke, v ozadju se oglašča še vedno odprta zadeva, imenovana arbitražna o meji med državama. Ker arbitražne odločbe Hrvaška ne spravi v prakso, je med državama odprt spor pred Sodiščem EU v Luksemburgu.

- **Slovenija, Španija in Katalonija: Slovenci bi lahko vedeli bolje. Boris Jaušovec. Večer, Maribor, 26.10.2019**

<https://www.vecer.com/slovenija-spanija-in-katalonija-slovinci-bi-lahko-vedeli-bolje-10082703>

V čem se razlikujejo stališča uradne slovenske politike in civilne družbe v Odboru za podporo katalonskim političnim zapornikom v Španiji.

Ivo Vajgl je ustanovni član Odbora za podporo katalonskim političnim zapornikom v Španiji, in že ime naslavlja bistvo problema. Še pred brutalno obsodbo devetih katalonskih politikov in vodij civilnodružbenih organizacij v Madridu na eksemplaričnih 99 let in pol zapora, ker naj bi bili zagrešili vstajo, ko so organizirali miroljubni in demokratični referendum o katalonski samoodločbi, so odbor v Sloveniji poleg Vajgla ustanovili še nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan, sociolog Rudi Rizman in filozofinja Spomenka Hribar.

Vajgl: "Program odbora, ki ima sicer nekaj nad štirideset članov, in naše stališče do tega, kar se dogaja v Španiji, je do srede popoldan na spletni strani podprlo že blizu 1100 ljudi, ki zelo dobro vedo, za kaj pri vsej stvari gre. Gre za katalonske politične zapornike, nad katerimi se znašata pravosodje in politika države, v kateri Katalonci živijo. Videli ste, kako so na demonstracijah zoper omenjene obsodbe minuli konec tedna španski policisti mlatili ne le udeležence, temveč tudi opazovalce demonstracij. Očitno so dobili povelje, naj uporabijo maksimalno silo, da bi sterozizirali in zastrašili ljudi ter jim izbili iz glave sleherno misel na podporo katalonski stvari. Nad tem dejstvom bi se Evropska unija (EU) morala zgroziti. To je bila vnovična uporaba brutalnega nasilja, ki se dogaja v vzporedno z odklanjanjem kakršnekoli vrste dialoga. Ko je predsednik španske vlade, socialist Pedro Sanchez, ta teden obiskal Barcelono, je zavrnil kakršenkoli stik s katalonskim parlamentom ali s predsednikom Katalonije. Šel pa je v bolnišnico, vendar zgolj k ranjenim policistom, ne pa tudi k ranjenim demonstrantom, ki jih je neprimerno več in so jih policisti tudi veliko huje poškodovali. S tem je razkril globino nesporazuma v Španiji, ki jo evropski politiki povsem neupravičeno razglašajo za demokratično državo."

Vmešavanje v notranje zadeve

Slovenski zunanji minister Miro Cerar je po zasedanju ministrskega sveta EU v Luksemburgu dejal, da "se ne smemo vmešavati v suverenost Španije", ki je vendarle članica EU, svojim državljanom zagotavlja temeljne človekove pravice in je pravna država. Vajgl opaža: "Slovenski politiki ne razumejo ali pa niso seznanjeni, da je vmešavanje v notranje zadeve neke države sintagma totalitarnih držav in voditeljev. Ti nikoli niso sprejeli, da od helsinške konference naprej, ko gre za zaščito temeljnih človekovih pravic in demokratičnih svoboščin ter pravil - tako v Evropi kot globalno - ne more biti vmešavanja v notranje zadeve. Človekove pravice so globalne in univerzalne. Nasilje nima meja. Nikoli namreč ne moreš predvideti, kaj bo rodilo. Običajno nasilje rodi nasilje, vsak nov krog nasilja pa je še nevarnejši in huji."

Pri zaščiti človekovih pravic in svoboščin že od helsinške konference naprej ne gre več za vmešavanje v notranje zadeve druge države

"Španija ima lastno izkušnjo z nasiljem," nadaljuje Vajgl, "in v državi, ki še ni zacelila ran frankizma in fašizma, hitlerizma in mussolinizma, nekdo upa odklanjati dialog ter zavračati željo po več svobode. Bodisi da gre za željo po več avtonomije, ki jo je Katalonija že uživala in so jo zadnje španske vlade ukinile, bodisi da gre za izvirno in popolnoma utemeljeno željo po samoopredelitvi. Naš odbor seveda ne govori o samoopredelitvi ali celo neodvisnosti Katalonije. Govorimo zgolj o pravici do referendumu, govorimo o tem, da so bili politični procesi na sodišču montirani, podobni tistim, ki jih poznamo iz evropske zgodovine. Sam sem bil na španskem vrhovnem sodišču zaslišan kot prič. Bil sem zgrožen nad načinom, kako so postavljali vprašanja in kaj so hoteli dokazati. Namreč, da naj bi bile miroljubne demonstracije Kataloncev nasilne. A je bilo le policijsko nasilje, s katerim so takrat pred dvema letoma hoteli referendum preprečiti z vsemi sredstvi."

Vajgl ugotavlja, da katalonski primer sploh ni kaj izrazito enkratnega v Evropi. Tudi Škoti so se nedavno izrekli o tem in osrednja oblast Velike Britanije je dopustila demokratičen postopek. Enako Kanada, ko je šlo za plebiscit v Quebecu. Motiv je bil enak, vsebina tudi, izrekanja nihče ni prepovedal. Vajgl doda, da so v Jugoslaviji, ki je bila tik pred tem, da razpade, generali in drugi nedemokratično razmišljujoči ljudje imeli možnost nasilno nastopiti proti plebiscitu: "A se je glasovanje odvilo in je bil izid tudi udejanjen."

- **Šarec in Orban bosta prvič "izmerila" stopnjo medsebojne naklonjenosti. Urška Mlinarič. Večer, Maribor, 28.10.2019**

<https://www.vecer.com/sarec-in-orban-bosta-prvic-izmerila-stopnjo-medsebojne-naklonjenosti-10083021>

Bolj kot podpis memoranduma o razvojnem sodelovanju obeh držav v Afriki, bi slovenskega predsednika vlade morala skrbeti madžarska ekspanzija v Prekmurje.

Predsednik vlade Marjan Šarec bo danes z delegacijo na obisku pri madžarskem predsedniku Viktorju Orbanu. To je prvi uradni obisk slovenskega premiera sploh v kateri od sosednjih držav. Lanskega decembra je bil sicer pri avstrijskem kanclerju Sebastianu Kurzu, a je bil obisk delovne narave. Iz kabineta predsednika vlade so sporočili, da so po mnenju slovenske strani "dvostranski odnosi zelo dobri, državi pa povezuje zlasti obojestranski interes za poglobitev sodelovanja na področju gospodarstva, prometne in energetske infrastrukture, turizma in kulture."

Madžarska zaseda med zunanjetrgovinskimi partnerji z blagovno menjavo v višini dveh milijard evrov v letu 2018 šesto mesto, dodatne možnosti za krepitev gospodarskega sodelovanja pa slovenska stran vidi predvsem na področju naložb ter naprednih tehnologij. V zadnjih letih si je sicer madžarska vlada prizadevala za investiranje v drugi tir, a se je načrt izjalovil, zaradi česar so se Madžari odločili, da bodo vložili v Trst, kar se bo v prihodnjih letih gotovo poznalo tudi na prometu Luke Koper, kamor vsakodnevno potuje blago z Madžarske. Da posledice bodo, je Orban nakazal že na lanskoletnem srečanju madžarske diaspore v Budimpešti, ko je zbranim dejal: »V Trstu imamo možnost za pridobitev večinskega lastništva v nekaterih delih pristanišča in zagotovitev varnejšega dostopa do morja za madžarsko blago."

Ob tokratnem obisku bo tudi zanimivo videti, kakšno vzdušje, naklonjenost bo med obema predsednikoma vlade, saj je znano, da je Orban preko medijskih prijateljskih obvodov vložil znatna finančna sredstva v to, da bi na volitvah 2018 vajeti slovenske vlade prevzel prvak SDS Janez Janša, s katerim gojita medsebojno naklonjenost. Prav tako pa je SDS tudi velika podpornica Orbanove Fidesz v največji evropski politični skupini Evropski ljudski stranki (EPP), kar je izjemnega pomena, zdaj ko članstvo Fidesza v tej skupini zamrznjeno.

A avtokratski Orban, ki velja za zelo pretkanega politika in se zaveda, da mu vsak zaveznik v času, ko Madžarska v EU ne uživa najboljšega slovesa, pride prav, je že pred časom "popihal na dušo" tudi Šarcu, ko je dejal: »Moram priznati, da predsednik slovenske vlade doma prejema kakovostno usposabljanje, saj je brezhibno prestal preizkušnje vseh mednarodnih forumov, ki se jih je udeležil. Vsakič, ko se srečam z njim, ne glede na njegove pretekle izkušnje iz umetniškega in odrskega sveta, je na vseh sestankih, na katerih je govoril in nastopal, brezhibno zastopal in artikuliral nacionalne interese Slovenije in zdi se, da bomo mogoče lahko sodelovali.«

Sogovornika bosta med drugim govorila o širitvi EU na Balkan, kjer si državi delita podobna stališča, pa tudi o migracijah, kjer Madžarska v primerjavi s Slovenijo nasprotuje solidarnostnemu ključu porazdelitve beguncev po vseh državah članicah. Celo več. Madžarska bi popolnoma zaprla migrantom poti do EU. V tej luči je mogoče tudi razumeti podpis memoranduma o krepitevi razvojnega sodelovanja v projektih v Afriki. A bolj kot Afriko bi bilo dobro, če bi premier Šarec v pogovorih odprl vprašanje madžarskih intenzivnih vlaganj v Prekmurje, ki skrbijo tamkajšnje prebivalstvo zaradi nevarnosti madžarizacije tega dela Slovenije.

Orbanova vlada, ki v Lendavi gradi nogometno akademijo po vzoru tiste v premierovem rojstnem kraju Felcsútu in nekaterih drugih državah, kjer živi madžarska manjšina, je na tem območju razdelila že tudi nekaj milijonov nepovratnih sredstev. Preko madžarskega državnega sklada Comitatus pa so kupili tudi Terme Lendava. Posel, v katerem je omenjeni sklad ponudil bistveno več od drugih ponudnikov, je bil dokončno zaključen septembra, ko je slovenska vlada z odločbo koncesijo za rabo termalne vode za naslednjih 30 let prenesla s Save Turizma na Terme Lendava.

Šarca, ki se bo srečal tudi s predstavniki slovenske manjšine, bo na obisku spremljal gospodarski minister Zdravko Počivalšek.

- **Srečanje Šarec-Orban: Ob laskanju našla stične točke. Urška Mlinarič. Večer, Maribor, 28.10.2019**

<https://www.vecer.com/srecanje-sarec-orban-ob-laskanju-nasla-sticne-tocke-10083537>

Ne le za okrepitev gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Madžarsko, premierja sosednjih držav sta se strinjala tudi, da je problem migracij treba reševati pri izvoru in da mora EU po fiasku s Severno Makedonijo evropsko vstopnico podeliti Srbiji.

"Dobro je imeti soseda, ki te razume in spoštuje. Spoštovanje je temelj dobrega sodelovanja," je na skupni tiskovni konferenci po srečanju s predsednikom madžarske vlade **Viktorjem Orbantom** v Budimpešti dejal slovenski predsednik vlade **Marjan Šarec**. Slednji se je danes z vladno delegacijo mudil na uradnem obisku pri madžarskem kolegu. To je bil sploh prvi

Šarčev obisk na najvišji ravni. Lani ga je sicer gostil avstrijski kancler **Sebastian Kurz**, a je bilo tedanje srečanje na ravni delovnega obiska.

"Čudovita in bogata Slovenija"

Iz besed sogovornikov Šarca in Orbana, ki sta pred novinarji izrekla številne pohvale medsosedskim odnosom, je bilo razumeti, da delita podobna stališča glede marsikaterega vprašanja, zlasti migracij in širitve EU na Balkan. Osrednja tema obiska slovenske delegacije je bilo gospodarsko sodelovanje. Orban, ki je srečanje označil kot uspešno in kot tako kaže dobro smer za v prihodnje, je poudaril, da se lahko Madžarska od "čudovite in bogate Slovenije ter uspešnega in talentiranega slovenskega naroda še veliko nauči". V interesu obeh držav je, da bi še okrepili gospodarsko sodelovanje, lanska blagovna menjava v višini dveh milijard evrov vzhodno sosedo uvršča na šesto mesto med trgovinskimi partnerji. V tej luči bo Madžarska glavna gostja Mednarodnega obrtnega sejma v Celju prihodnje leto, Slovenija pa si navkljub hitro rastočim številkam - lani so vzhodni sosedje pri nas ustvarili pol milijona prenočitev - želi privabiti še več Madžarov.

- **Odnosi s sosedomi: Obdani z obročem desnega populizma. Uroš Esih. Večer, Maribor, 29.10.2019**

<https://www.vecer.com/odnosi-s-sosedomi-obdani-z-obrocem-desnega-populizma-10083531>

Regresija bilateralnih odnosov Slovenije s sosedomi je posledica političnih razlogov. Slovenske vlade so bile v zadnjem obdobju liberalno leve, v soseščini pa prevladuje desničarski populizem pod patronatom Evropske ljudske stranke. Slovenska zunanja politika in diplomacija se nahajata na točki, ko se bilateralni odnosi z vsemi sosedomi, s Hrvaško, Avstrijo, Italijo in Madžarsko, generalno poslabšujejo. Pa čeprav lahko po srečanjih na najvišji ravni, kakor je bilo včeraj med slovenskim in madžarskim predsednikom vlade, **Marjanom Šarcem** in **Viktorjem Urbanom**, v sporočilu za javnost celo preberemo, da sta oba predsednika vlad odnose med državama ocenila kot zelo dobre in tesne. Politiki se pač poslužujejo diplomatskega leporečja, ki zakrije realno obstoječe razpoke med državama, dejstva o kvaliteti bilateralnih odnosov s sosedomi pričajo drugače.

Z Urbanom in Plenkovičem se opozicija odlično razume

Enega od strukturnih razlogov, ki so botrovali regresiji političnih bilateralnih odnosov s sosedomi, je maja leta 2018 na predvolilni konvenciji SMC identificiral kar sam aktualni zunanji minister, takrat pa predsednik največje vladne stranke SMC in vlade **Miro Cerar**. Dejal je, da si Slovenija v razdeljeni, neenotni Evropi, večkrat egoistični kot solidarni, zasluži svobodomiselno, napredno vlado. "To velja toliko bolj, kolikor smo po zadnjih nekaj volitvah v najbližji soseščini dobesedno obdani z obročem novega desnega populizma - in naš odgovor ne sme biti Janševo uvažanje spornih sosedskih praks, ampak nasprotno, partnerstvo najnaprednejših sil celega političnega spektra," je maja leta 2018 povedal Cerar.

V prvi vrsti je imel v mislih Urbanovo (aliberalno) vladavino na Madžarskem in Hrvaško, kjer oblastne vaje v rokah drži neokonservativna HDZ, ob državi pa se uvrščata v tabor novega višegrajskega desničarskega populizma, katerega temelj je obračun z institucijami vladavine prava. Slovenija, kjer imajo v zadnjih dveh mandatih, tako v času vlade Cerarja kot zdaj v času vlade **Marjana Šarca**, večino liberalne stranke, ki spadajo pod okrilje evropske povezave liberalnih strank ALDE, ima največje težave v bilateralnih odnosih predvsem s Hrvaško in Madžarsko, kjer vladajoče stranke pripadajo (obrobju) Evropske ljudske stranke (EPP). Za razliko od vladne strani pa se z odličnimi strankarsko političnimi povezavami tako z Urbanom kot hrvaškim premierjem Andrejem Plenkovičem lahko pohvali predsednik SDS **Janez Janša**.

Zaradi vztrajnega hrvaškega ignoriranja in zavračanja implementacije arbitražne rzsodbe so odnosi med Slovenijo in Hrvaško v območju ledišča, najslabši po osamosvojitvi. Uradnega srečanja na najvišji ravni med državama ni bilo že več let, saj Slovenija čaka na vsaj minimalen signal iz Hrvaške, da je pripravljena pristopiti k uresničevanju arbitražne rzsodbe. Odnosi med državama so pravzaprav v sodni fazi, saj Slovenija toži Hrvaško pred Sodiščem EU v Luksemburgu zaradi kršenja prava EU v povezavi z neuresničevanjem arbitražne rzsodbe.

Vajgl: Sosega si ne moreš izbrati

Ivo Vajgl, bivši zunanji minister, meni, da bi bili lahko odnosi s sosedomi bolj operativni, tudi bolj pogosti in usmerjeni predvsem na neposredne koristi. "Bolj bi se morali osredotočiti na vprašanje, kaj lahko kot regija naredimo skupnega. Pomembno je voditi aktivno sosedsko politiko. Sosedje bodo sodelovali s tistim sosedom, s katerim lahko dosežejo katerega od svojih ciljev. Vsega tega je premalo. Obisk pri Urbanu je treba gledati v luči potrebe, da je treba med sosedi komunicirati, ker imamo skupne interese, odnosov pa istočasno ne smemo prepuščati strankarsko političnim iniciativam. Tega je v zgodovini slovenskih odnosov s sosedi ves čas preveč. Z vsemi sosedi. Na strankarsko politični ravni so se odvijali dramatični trenutki v bilateralnih odnosih s Hrvaško, Avstrijo in Italijo. Ker smo zapostavljali državni interes, smo naredili škodo slovenskim manjšinam, zlasti v Avstriji, pa tudi Italiji. Sosed je sosed, sosega si ne moreš izbrati, je vedno tukaj, kjer si ti," še meni.

Trenutno državi merita mišice okoli hrvaškega vstopa v schengen, saj v zraku neformalno visi slovenska blokada hrvaškega pristopanja k najpomembnejšemu dosežku evropskega povezovanja, če Hrvaška ne bo spoštovala rzsodbe arbitražnih sodnikov. Še en indikator zelo slabih medsosedskih odnosov med Slovenijo in Hrvaško je tudi slovensko lobiranje na poletnem vrhu voditeljev EU, ko so izbirali vodstvo nove Evropske komisije. Glavni slovenski cilj je bil, da naredi vse, da Plenkovič ne dobi nobene evropske funkcije.

- **Geopark Karavanke potencial za obe Koroški. Tomaž Ranc. Večer, Maribor, 30.10.2019**

<https://www.vecer.com/geopark-karavanke-potencial-za-obe-koroski-10084017>

Vodja čezmejne delovne skupnosti Geopark Karavanke Gerald Hartmann meni, da bo nova statusna in pravna oblika Geoparka Karavanke kar zgodovinski dogodek. Omogoča tudi širitev sodelovanja, na primer v prometni politiki in drugje. V delovni skupnosti 14 koroških občin z obeh strani meje ta hip tečejo glavni projekti, ki so jih pridobili na Interregovih razpisih, Na Kult in Nature Game, vrednih skupaj čez štiri milijone evrov. Nekaj od tega, kot je kolesarska baza na Poljani, je že vsem na očeh, ni pa še predano uporabi, naslednji večji vidni zadevi pa bosta zipline (žična drča) v Črni na Koroškem in panoramska restavracija z vsebinami na smučišču Peca. "Razpis bo objavljen najkasneje prihodnji teden, ves izbor traja okoli

pet mesecev, pozimi lahko stečejo pogajanja, da bi spomladi lahko pričeli gradnjo," ocenjuje **Gerald Hartmann**, vodja Geoparka. Gradnja ziplina v Črni je že v teku. "Pristajalna ploščad je že narejena, maja bi lahko pričeli obratovati," je dejala **Romana Lesjak**, županja občine Črna.

To poletje so po Geoparku, katerega del so tudi Obirske jame in muzej Podzemlje Pece, okrepili vodene ture. "Obiska tega poletja v končni številki še nimamo, vse pa kaže, da smo na pravi poti, že takoj bi potrebovali ekipo petnajstih ali več ljudi, ker pričakujemo povečan obisk naših krajev in gora. V Evropi so naravna doživetja trend, kar vidimo že po skupinah, ki jih vodimo," pravi Hartmann.

Novi status za boljše in lažje delo

A največji naslednji korak, ki prihaja to zimo, je po njegovem nova pravna oblika sodelovanja občin z obeh strani meje, ki je, kot pravi, kar zgodovinski dogodek. S 1. januarjem bo namreč Geopark postal evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki je posebna pravna oblika za čezmejno sodelovanje v javnem sektorju. "Pridobili bomo tak pravni status, da bomo lažje kandidirali za evropske projekte in lažje upravljali Geopark. Ne bo več potrebe, da za vse zadeve sklicujemo štirinajst občinskih svetov, nastopali pa bomo enakovredno tako v Sloveniji in Avstriji kot stoddostna javna institucija. To je pravna nadgradnja bivših evroregij," pravi Hartmann.

- **Katalonska sanje, ki želijo postati pravljica. Bojan Brezigar. Večer, Maribor, 30.10.2019**

<https://www.vecer.com/katalonska-sanje-ki-zelijo-postati-pravljica-10084044>

Nekoč je bilo ... Tako se začnejo pravljice.

Res, nekoč je bilo v Barceloni. V mraku sem se vzpenjal po stopnicah v zadnje nadstropje hiše, katere naslov mi je dal Boris Pahor, verjetno edini tržaški Slovenec, ki je že takrat na manjšine gledal z evropskimi očmi. Potrkal sem na vrata in odprl mi je starejši mož, Ramon Aramon i Serra mu je bilo ime. Podstrešna soba je bila velika, polna knjig, zaprašena, nisem imel kam sesti. Ramon mi je pripovedoval o Kataloncih, o katerih nisem vedel ničesar, miselno me je pospremil v okolje, kjer je bil jezik prepovedan v javnosti, kjer katalonska kultura ni bila priznana in je bil ljudski ples, sardana, ki ga ljudje plešejo v nedeljo po maši kar na trgu, pravzaprav najpomembnejši izraz tega naroda. In tisti kupi knjig, veliko bogastvo, katalonska kultura, ohranjena na zaprašenih policah, zložena v kupih na tleh, v mestu, kjer v katalonščini ni bilo niti besedice, le na zaprta vrata neke trgovine je nekdo z lepilnim trakom pritrdil iz zvezka iztrgan listič, na katerega je napisal "tancat", zaprto v katalonščini, pod kovinsko tablico z uradnim španskim napisom "cerrado". Bilo je sredi poletja, ulice so bile prazne, o turistih ne duha ne sluha, vse je bilo zanemarjeno, povsod kupi smeti. In Ramon je s kančkom ponosa pripovedoval, kako so si Katalonci sami zgradili edino progo podzemne železnice, medtem ko je za Madrid celotno omrežje zgradila država. Da, zveni kot pravljica, pa je bilo res. Pisalo se je leto 1971.

Drugačnost ni neka danost, morda stvar preteklosti, je predvsem stvar prihodnosti

In nato so bile sanje. Desetletja sem Katalonce srečeval, navezoval nova znanstva in prijateljstva in vselej je beseda nanese la na prihodnost. Diktature ni bilo več, ostajal pa je občutek, da je ta dežela samo nekakšen privesek Španije. Bila je vedno drugačna. Tudi stranke so bile drugačne, še danes so. Imenujejo se drugače, njihovi nazivi imajo neki dodani »C« ali kaj podobnega, da se razlikujejo od onih v Madridu. Katalonci vsa ta desetletja niso sanjali o neodvisnosti, sanjali so o drugačnosti. Razlikovali so se od Špancev in te svoje razlike poudarjali ob vsaki priložnosti. Katalonci so sila varčni ljudje in Katalonija velja za bogato deželo. To tudi je. Ampak Carles Puigdemont i Casamajo, odstavljen predsednik katalonske vlade, me je nedavno tega, ko sem se z njim pogovarjal v Waterlooju, kjer živi v izgnanstvu, opozoril, da je dežela res bogata, ampak Katalonci niso bogati ljudje. Od Špancev jih ne ločuje sla po denarju, ampak zavest, da je treba denar skrbno vložiti. In ločuje jih ponos na drugačnost.

Vestnik, Murska Sobota

- **Dan reformacije: Povezani z najnaprednejšimi tokovi Evrope. A. Nana Rituper Rodež, Vestnik, Murska Sobota, 25. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/dan-reformacije-povezani-z-najnaprednejšimi-tokovi-evrope-737859>

V Gledališču Park Murska Sobota je bila nocoj osrednja pomurska slovesnost ob dnevu reformacije, kjer so se spomnili preteklosti in na vse tiste temelje, ki so bili potrebni za prvo slovensko knjigo in ključni za slovenski narod ter pogledali tudi v prihodnost. Slavnostni govornik je bil Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport, zbrane pa sta nagovorila tudi župan Aleksander Jevšek in častni škof Geza Erniša.

Jernej Pikalo pa je uvodoma poudaril, da je dan reformacije eden od največjih praznikov, kar jih naša država ima. »Kajti redki so trenutki v slovenski zgodovini, ko je bil slovenski narod povezan z najbolj naprednimi, intelektualnimi, znanstvenimi, kulturnimi in jezikovnimi tokovi v Evropi. Eden takih je bil v 16. stoletju, drugi pa je danes, ko smo s članstvom v Evropski uniji v samem centru najpomembnejšega evropskega in svetovnega dogajanja.«

Izpostavil je tudi, da je reformacija slovenskemu narodu veliko dala, poleg gledanja na vero, ki daje človeku drugačen pogled, kaj bi naj cerkev bila in kakšen bi naj bil odnos človeka z najvišjim, dala nam je materni jezik in prve tiskane knjige. Za nas kot narod pa je pomembno tudi to, da je bilo od takrat naprej izobraževanje dostopno v maternem jeziku in to vsakemu dostopno, ne le bogatim.«

»Letos želimo dati posebni poudarek prekmurskemu knjižnemu jeziku in prekmurskim knjigam. To, da smo se lahko izražali v svojem jeziku, tako v cerkvenem kot v posvetnem življenju, tudi skozi knjige, je bilo v naši zgodovini temeljno, da smo obstali kot slovenski narod,« je povedal Erniša. Hkrati pa je bila slovesnost priložnost, da se spomni, da reformacija ni bila enkratni dogodek, ampak proces, ki traja. »Protestantske vrednote, kot so delavnost, pridnost, varčnost in medčloveške odnose pa je potrebno vedno graditi na dveh platformah, na neposrednem odnosu do Boga, kakor tudi spoštljivem odnosu

do vseh, s katerimi skupaj živimo,« še pravi Erniša in zaključi, da to ni le praznik evangeličanov, ampak praznik, s katerimi se lahko identificirajo tudi drugi, verujoči in neverujoči.

Slovesnost so pripravili Evangeličanska cerkev augsburške veroizpovedi v Republik Sloveniji, Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar in Mestna občina Murska Sobota, v kulturnem programu pa so nastopili Gorazd Žilavec, Tomaž Rauch, Ines Zavec, Otroški in mladinski pevski zbor OŠ Puconci ter profesorja Franci Just in Štefan Kardoš.

- **Slovesnost ob 23. prazniku Občine Lendava. Jože Gabor, Vestnik, Murska Sobota, 26. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/slovesnost-ob-23-prazniku-obcine-lendava-737914>

V lendavski gledališki in koncertni dvorani je Občina Lendava ob 23. občinskem prazniku organizirala slovesnost s kulturnim programom in podelitvijo priznanj. V kulturnem programu so nastopili dijaki Dvojezične srednje šole Lendava, ki so skozi gledališke in glasbene nastope z zgodbami o dogodkih iz konca 19. in začetka 20. stoletja predstavili prvi tiskani medij v Lendavi Also-Lendvai Hirado/ Dolnjelendavske novice. Časopis je začel izhajati pred 130 leti, leta 1889.

Lendavski župan Janez Magyar je v nagovoru spomnil, da je mesto in okolica v preteklih desetletjih in stoletjih preživelo mnogi sprememb in prevratov, vendar so vedno našli pot in način za nove začetke, saj je želja po dobrem in kakovostnem življenjskem okolju močnejša od vseh težav: »Za vsem in vsemi je mnogi dela in energije, motivacije in ambicij, mnogokrat tudi dvomov in padcev, predvsem pa volje in upanja, da so, da smo na pravi poti. Zavedamo se, da je gospodarstvo generator razvoja lokalnega okolja, zato občina omenjeno področje podpira s številnimi ukrepi za razvoj stimulativnega gospodarskega okolja.«

Podelili so dve priznanji župan občine Lendava, pet spominskih listin župana, priznanje in plaketo občine ter priznanje za najlepše urejeno naselje. Bianca Belović je prejela priznanje župana občine Lendava, ker je s svojo risbico Kraljica sveta, nastalo pod mentorstvom vzgojiteljice Romane Lebar iz Vrtca Lendava, na razstavi ob mednarodnem kartografskem kongresu v Tokiu osvojila prvo mesto. Priznanje župana občine je prejelo tudi podjetje Virs iz Lendave, ki ga sestavlja ekipa vrhunskih strokovnjakov. Podjetje je dobitnik letošnje zlate gazele za najboljše in najhitreje rastoče podjetje v Sloveniji, so povedali v obrazložitvi.

Spominsko listino župana je prejel Lajos Bence za dolgoletno aktivno literarno ustvarjanje, družbeno aktivnosti ter prejeto visoko madžarsko državno literarno nagrado Jozsefa Attile. Teodor Lebar je prejel spominsko listino župana za prispevek razvoju krajevne skupnosti Radmožanci in aktivno vpetost v družabno dogajanje občine. Rajko Stupar je spominsko listino prejel za dolgoletno ustvarjalno delo na kulturnem področju in družbeno aktivnost. Med prejemniki je tudi Valeria Vörös Kalmar, ki so ji podelili spominsko listino za njeno pomoč pri prevodih, lekturah in pripravi različnih publikacij in gradiv v nemškem jeziku, ki jih je za lendavske zavode in institucije v preteklih desetletjih opravljala prostovoljno in brezplačno. Ljudska univerza Lendava pa je spominsko listino župana prejela ob 60. obletnici delovanja. Zavod se je v šestih desetletjih preoblikoval v izobraževalno središče, ki svoje delo opravlja strokovno in kakovostno.

Priznanje občine je prejel Beno Misja za izjemne športne dosežke v borilnem športu taekwondo. Štirikratni državni prvak je osvojil medalje tudi na mednarodnih turnirjih. Plaketo občine je prejela Glasbena šola Lendava ob praznovanju njene 60. obletnice in za aktivno vpetost v okolje. Podelili so še priznanje za najlepše urejeno naselje v občini. Tega je prejelo naselje Dolga vas, pri katerem je opazen napredek v urejenosti, čistoči, privlačnosti in prepoznavnosti, so povedali v obrazložitvi.

- **Nekaj je, kar prekmurske umetnike usodno zaznamuje. A. Nana Rituper Rodež, Vestnik, Murska Sobota, 26. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/je-nekaj-kar-prekmurske-umetnike-usodno-zaznamuje-737739>

Je Prekmurje na področju likovne umetnosti osamljeni brod, ki brez ciljno plove po zakotnih močvirjih anonimnosti, je območje, ki je v primerjavi z drugimi področji Slovenije bolj zaostalo in kjer je več dolgočasje? S tematsko razstavo in v svoji novi monografiji Osamljenosti želi na te dileme išče odgovore in razbija stereotipe umetnostni zgodovinar dr. Robert Inhof, ki analizira delo prekmurskih likovnih umetnikov.

Že od začetka oktobra je v Galeriji Murska Sobota na ogled tematska razstava Osamljenosti. Izrazi tesnobe v »prekmurski« likovni umetnosti (izbor iz stalne zbirke Galerije Murska Sobota), nedavno pa je izšla še istoimenska monografija z znanstvenim besedilom umetnostnega zgodovinarja dr. Roberta Inhofa. Tema razstave in monografije je osamljenost, tesnoba in melanholija kot tisti skupni imenovalci, ki se je v zadnjih petdesetih letih najbolj očitno izrazil pri različnih prekmurskih umetnikih.

»Nedvomno je tem še več in še več je odličnih avtorjev, ki bi lahko bili uvrščeni, toda to je le ena od možnih interpretacij in ne pregled likovnega ustvarjanja in delovanja v Prekmurju, pravi avtor besedila, ki se je osredotočil na dela zadnjih petdeset let. Melanholijo, tesnobo in osamljenost pa je Inhof tematiziral s pomočjo metafore horizonta in kako se le ta kaže v delih naših umetnikov.

Dejstvo je, da je horizont v Prekmurju malo kje neposredno viden kot neprekinjena ravna črta in kot si ga zaradi panonske ravnice radi predstavljamo. Taka ravna črta horizonta je na primer horizont morja, v Prekmurju pa je ta horizont običajno skrit ali za drevesi, koruzo ali hišami. V bistvu pa horizont kot spoj zemlje in neba ne obstaja in se ga ne moremo dotakniti, ampak je le neujemljiva iluzija, zapiše avtor besedila. Vsak umetnik, katerih dela lahko vidimo na razstavi v Galeriji pa te duhovne horizonte tematizira in problematizira na samosvoj način.

Inhof je temeljito analiziral in predstavil skozi izbrano temo horizonta trinajst likovnih umetnikov, to pa so Igor Banfi, Nikolaj Beer, Dubravko Baumgartner, Robert Černelč, Sandi Červek, Ladislav Danč, Marjan Gumilar, Štefan Hauko, Zdenko Huzjan, Nataša Kos, Franc Mesarič, Mirko Rajnar in Dušan Šarotar.

- **Umetniki odšli, njihova dela ostala. J. Ž., Vestnik, Murska Sobota, 27. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/umetniki-odsli-njihova-dela-ostala-738016>

V beltinskem gradu odprli razstavo umetniških slik 27. mednarodne likovne kolonije Lipovci.

Tudi letos je Društvo za napredek umetnosti Aquila Lipovci pripravilo mednarodno likovno kolonijo, že 27. po vrsti. Kolonija je v Lipovce privabila umetnike iz Poljske, Češke, Črne gore, Mehike, Italije in Slovenije, ki so slikali ob Vučji jami in po gozdčičkih v okolici Lipovcev. Kolonije sta se udeležili tudi dve kiparki, ki sta ob Vučji jami naredili nekaj skulptur. V beltinskem gradu pa so na ogled svoja dela postavili: Marin Berovič iz Ljubljane, Tadeusz Blonski, Zbigniew Czyt in Varvara Divišova iz Poljske, Angelina Janjušević iz Črne Gore, Paola Korošec iz Ljubljane, Maša Mlinarič iz Lipovca, Anže Gallus Petelin iz Kamnika pod Krimom, Luisa Polanco iz Mehike, Lenka Sarova Maliska iz Češke, Magda Satarec iz Italije in Urška Toman iz Ljubljane.

Razstavo je odprl umetnostni zgodovinar mag. Franc Obal, ki je razstavljenih dela ocenil in meni, da je bera letošnje kolonije zelo kvalitetna.

Odprtje slikarske razstave so obogatili učenci Glasbene šole Beltinci, odprta pa bo do 22. novembra.

- **Premier Šarec danes na uradnem obisku na Madžarskem. STA, Vestnik, Murska Sobota, 28. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/premier-sarec-danes-na-uradnem-obisku-na-madzarskem-738149>

Dobro obiskanega dogodka v eni od budimpeških restavracij so se udeležili predstavniki slovenskih in madžarskih turističnih podjetij ter medijev.

Slovenska turistična organizacija (STO) je danes ob robu uradnega obiska premierja Marjana Šarca v Budimpešti pripravila tradicionalni poslovni dogodek za promocijo slovenskega turizma na Madžarskem. Šarec je madžarski javnosti Slovenijo predstavil kot zeleno destinacijo.

Premier Šarec je dejal, da si v Sloveniji prizadevamo, da bi še bolj poudarili naše prednosti in turistom ponudili "tisto, česar oni nimajo, mi pa imamo tega v izobilju". Pri tem je izpostavil čisto in neokrnjeno naravo ter čisto vodo. "Slovenija kot zelena destinacija skrbi za to, da vse, kar delamo, delamo trajnostno in s skrbjo za okolje," je poudaril.

Šarec je še dejal, da Slovenija in Madžarska dobro sodelujeta na vseh področjih, imata pa še veliko neizkoriščenih potencialov in temu je namenjen tudi današnji obisk, med katerim se bo srečal z madžarskim premierjem Viktorjem Orbanom.

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek je izrazil zadovoljstvo, da je Slovenija vse bolj zanimiva destinacija za madžarske turiste. Lani je Slovenijo obiskalo več kot 180.000 Madžarov, ki so opravili skoraj pol milijona prenočitev, kar je 24 odstotkov več gostov in skoraj 30 odstotkov več prenočitev kot leta 2017.

Na današnjem dogodku je zainteresirani madžarski poslovni javnosti svojo ponudbo predstavilo okoli 20 slovenskih turističnih podjetij, med njimi hoteli, kampi, toplice in smučišča.

Slovenski turizem je v zadnjih petih letih zabeležil 150-odstotno rast prihodov in prenočitev madžarskih turistov. Madžarski turisti se s 4,3-odstotnim deležem uvrščajo na šesto mesto med vsemi tujimi turisti, ki obiščejo Slovenijo.

"Intenzivne promocijske aktivnosti STO in turističnega gospodarstva v preteklih letih se odražajo v visokih stopnjah rasti z madžarskega trga," je prepričana direktorica STO Maja Pak. "Ob aktivnem oddihu v gorskih krajih se madžarski gostje zanimajo tudi za kulturo, mesta in gastronomijo, kar v luči Slovenije kot nosilke naziva Evropska gastronomska regija 2021 predstavlja nadaljnji potencial za povečanje prepoznavnosti Slovenije kot destinacije za odlična gastronomska doživetja," je dodala.

Letno sicer potuje več kot 10 milijonov Madžarov, ki potrošijo več kot 2,1 milijona evrov. V povprečju potujejo štirikrat letno in opravijo eno daljše ter tri krajša potovanja v tujino, kažejo podatki STO.

Slovenija z Madžarsko na področju turizma sodeluje tudi v multilateralnih pobudah, kjer se v okviru delovnih skupin izvajajo različna študijska potovanja in seminarji ter potekajo dogovori o skupni promociji in sodelovanju pri razvoju skupnih turističnih produktov.

- **Mednarodna zasedba na likovni koloniji Izak. Jože Žerdin, Vestnik, Murska Sobota, 29. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/mednarodna-zasedba-na-likovni-koloniji-izak-738408>

Društvo za napredek umetnosti Aquila Lipovci je pripravilo 27. mednarodno likovno kolonijo, ki je privabila umetnike iz Poljske, Češke, Črne gore, Mehike, Italije in Slovenije.

Na likovni koloniji Izak Lipovci so sodelovali Marin Berovič, Tadeusz Blonski, Zbigniew Czyr, Varvara Divišova, Angelina Janjušević, Paola Korošec, Maša Mlinarič, Anže Gallus Petelin, Luisa Polanco Arana, Lenka Sarova Maliska, Magda Satarec in Urška Toman. Ti so ustvarjali v naravi, dela pa so na ogled postavljena v sklopu razstave. Kolonije sta se udeležili še dve kiparki, ki sta v Lipovcih ob Vučji jami ustvarili nekaj skulptur.

Župan Beltince je ob odprtju razstave poudaril, da so v občini veseli, da se slikarji že 27 let vračajo v Lipovce. Razstavo je odprl umetnostni zgodovinar Franc Obal. Društvo za napredek umetnosti Aquila pa je tudi izdalo katalog, v katerem so predstavljeni slikarji in njihova dela. Posebno mesto na razstavi ima delo slikarke Luise Polanca Arane iz Mehike, ki je naslikala Vučjo jamo ob sončnem vzhodu. Razstava bo odprta do 22. novembra.

- **Židan: Sloveščina je steber notranje moči naše države. I.B., Vestnik, Murska Sobota, 31. 10. 2019**

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/zidan-slovenscina-je-steber-notranje-moci-nase-drzave-738765>

Danes praznujemo dan reformacije. Osrednja državna slovesnost je bila sinoči v Ljubljani, glavni govorec pa predsednik državnega zbora Dejan Židan.

"Zgodovina slovenskega naroda je dolga in bogata. In četudi v očeh drugih nismo bili nikoli največji ali najmočnejši, se obilje našega naroda najjasneje izraža skozi jezikovno in kulturno identiteto; tj. skozi zbirko vrednostnih, materialnih in intelektualnih, tudi duhovnih značilnosti, ki so na neizbrisljiv način zaznamovale našo skupnost," je uvodoma poudaril Židan. Reformacija je vplivala na versko, politično, družbeno in kulturno sliko Evrope, ki se je začela izvijati iz preteklih težkih spon v nov preporod.

"Izjemni posamezniki, kot so Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Adam Bohorič in Sebastijan Krelj, so ta preporod znali povezati s potrebami naroda. Vzpostavitev lastnega knjižnega jezika v času reformacije je namreč slovenski narod vodila v nadaljnji

razvoj. Slovenščina je za časa Trubarja že imela bogato izročilo in se je uporabljala kot jezik javnega življenja, vendar ni bila nikoli sistematično pisana. Tudi sicer je bila pismenost privilegij le peščice najpremožnejših. Delež pismenega prebivalstva na Slovenskem v 16. stoletju se je namreč gibal med tremi odstotki na začetku in komaj osmimi odstotki ob koncu stoletja. Trubar si je, resda iz globoko verskih razlogov, prizadeval za opismenjevanje in rabo jezika med vsemi sloji prebivalstva. Protestantsko prepričanje je namreč pomenilo izjemen odmik od tedanje verske prakse. Kot edina prava pot je bila razumljena posameznikova osebna, notranja vera, brez posrednikov med človekom in bogom, kar je pomenilo tudi, da je človekov prvi ali materni jezik postal instrument osebnega razumevanja svetopisemskega izročila," je spregovoril in dodal, da je Trubar pisano besedo približal večini, preprostim ljudem.

"Ker smo Slovenke in Slovenci svoje zasluženno mesto na zemljevidu Evrope in v svetovni skupnosti narodov dobili zahvaljujoč reformatorjem, se na tem mestu navežem kar na njih. Prav s svojim delovanjem so vselej dokazovali, da ni nasprotja med iskrenim prizadevanjem za izboljšanje usode lastnega naroda, kulture in jezika ter širino evropskega duha in njegove različnosti. Tudi danes, ko smo maloštevilni narodi postavljeni pred zahtevno nalogo varovati dragocenost lastne jezikovne in kulturne edinstvenosti ali sprejemati veličino raznolikosti, ki nas obdaja, se moramo zavedati, da je eno in drugo mogoče samo vzajemno krepiti. Skrb za ohranjanje našega jezika ne pomeni zapiranja ali ograjevanja odprtosti našega duha. Skrb za ohranjanje lastnega jezika ter razvoj in napredek našega naroda zmoremo in moramo izkazovati drugače," so besede predsednika državnega zbora.

- **Že 60 let sooblikujejo kulturno dogajanje. A. Nana Rituper Rodež, Vestnik, Murska Sobota, 31. 10. 2019**
<https://vestnik.si/clanek/aktualno/ze-vsa-leta-sooblikujejo-kulturno-dogajanje-738828>

Letos mineva 60 let od ustanovitve nižje glasbene šole v Lendavi, s čimer je postalo glasbeno izobraževanje širše dostopno.

Glasbena šola Lendava, ki ima še dislocirana oddelka v Turnišču in Črenšovcih, je ena najmanjših v Sloveniji, a je s svojo dejavnostjo in uspehi učencev prepoznavna daleč naokoli. »Naši učenci dosegajo lepe rezultate na regijskih, državnih in mednarodnih tekmovanjih, kot solisti, v komornih zasedbah in v orkestrih pa tudi s skupaj z učitelji sooblikujejo kulturno dogajanje,« je povedala ravnateljica Hajnalka Magyar, ki šolo vodi od leta 2005.

Ob ustanovitvi leta 1959 je imela glasbena šola prostore v zgradbi prve osnovne šole, vpisanih je bilo 72 učencev, ki so obiskovali pouk klavirja, harmonike, trobil, violine in solfeggia. Za ravnateljico so imenovali Vlasto Geder. Kulturno življenje v Lendavi in okolici je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja doživljalo zlate čase, prireditve so se kar vrstile, na njih pa niso manjkali mladi glasbeniki, učenci glasbene šole.

Vpis v glasbeno šolo je naraščal in v letu 1970 je bilo vpisanih že 143 učencev, zaradi povečanega zanimanja pa so glasbeni pouk izvajali tudi v drugih krajih, najprej v Črenšovcih in Turnišču, potem še v Dobrovniku in na Kobilju. V 70. letih so uvedli pouk kitare. Leta 1973 se je glasbena šola osamosvojila, pet let kasneje pa se je preselila v prostore na naslovu Partizanska ulica 64, kjer so še danes. Na čelu šole se je menjalo več ravnateljev, najdlje ali 26 let pa jo je vodila Suzana Kocuvan. Konec 70. let so pripravili prvo revijo glasbenih šol Pomurja, sredi 90. pa so mlade glasbenike v šoli povezali v pihalnem orkestru in kmalu ustanovili še harmonikarski orkester. V tistem času so uvedli tudi pouk tolkal.

Ker ima šola sedež na dvojezičnem območju, je bil leta 1996 sprejet sklep o ustanovitvi javnega dvojezičnega zavoda Glasbena šola Lendava/Zeneiskola Lendva, ustanoviteljica šole je Občina Lendava, soustanoviteljica pa Madžarska samoupravna narodna skupnost Občine Lendava.

Po letu 2005 je število učencev začelo hitro naraščati in takrat je imela šola že 14 oddelkov. Leta 2010 so odprli tudi baletni oddelek, pet let kasneje se je oddelek predstavil s svojo prvo baletno predstavo. Šola je v minulih letih organizirala tudi revije godalnih orkestrrov Slovenije, stalnica pa je spomladanski promenadni koncert pihalnih orkestrrov, na katerem se zberejo pihalni orkestri pomurskih javnih glasbenih šol in iz tujine. Kot je povedala Magyarjeva, dobro sodelujejo s pomurskimi glasbenimi šolami, skupne koncerte pa pripravljajo tudi z glasbeno šolo iz St. Stefana im Rosental na avstrijskem Štajerskem in Glasbeno šolo Laško - Radeče.

V tem šolskem letu imajo 327 učencev, vsako leto pa se vsaj en ali dva učenca odločita za nadaljnje šolanje na katerem od konservatorijev za glasbo. Še veliko več pa jih dosega na glasbenih tekmovanjih lepe uspehe. Ob jubileju so pred dnevi tudi pripravili slovesni koncert v gledališki in koncertni dvorani v Lendavi, na katerem so v različnih zasedbah nastopili sedanji in nekdanji učenci glasbene šole ter oba orkestra šole.

- **Danes so v največji krizi medsebojni odnosi. A. Nana Rituper Rodež, Vestnik, Murska Sobota, 31. 10. 2019**

Intervju z Leonom Novakom

<https://vestnik.si/clanek/aktualno/intervju-z-leonom-novakom-danes-so-v-najvecji-krizi-medsebojni-odnosi-738625>

S prvo adventno nedeljo se sedež škofovskega urada Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi na Slovenskem iz Ljubljane vrača v Prekmurje, v Mursko Soboto. Naslednjih šest let bo škof 56-letni Leon Novak, zdajšnji murskosoboški duhovnik. V tej cerkveni občini je tudi odraščal, saj bil pred njim tu duhovnik in senior, nekoč prvi med enakimi, njegov oče Ludvik Novak. Leon Novak je končal Evangeličansko teološko fakulteto na Dunaju, danes je aktiven tudi v delovanju Cerkve na različnih področjih ter v društvih in združenjih družbe na splošno. Vrata cerkve, kjer deluje, niso odprta le za vernike, ampak za vse, ki se znajdejo v stiski.

Primorske novice, Koper

- **“Dogovor o vrnitvi Narodnega doma želimo spoštovati”. Poljanka Dolhar. [Pri sosedih](#). Primorske novice, Koper, 25. 10. 2019**

Mednarodne dogovore med Italijo in Slovenijo želimo spoštovati in eden izmed teh nam narekuje tudi vrnitev Narodnega doma slovenski manjšini. Dežela Furlanija - Julijska krajina, tržaška univerza, tržaška občina in slovenski krovni organizaciji naj zato do marca 2020 sooblikujejo predlog, na podlagi katerega bi tržaškim Slovencem vrnilo Narodni dom v Ulici Filzi.

<http://www.primorske.si/2019/10/25/dogovor-o-vrnitvi-narodnega-doma-zelimo-spostovati>

Rim, Trst. Tako je bilo slišati na včerajšnjem tako imenovanem stalnem institucionalnem omizju za slovensko manjšino, ki je po triletnem premoru zasedalo v Rimu.

Evidentirati številna odprta vprašanja

Notranja ministrica **Luciana Lamorgese** je njegovo vodenje zaupala podtajniku **Achilleju Variatiju**. "Vprašanja sem se skušal lotiti čim bolj konkretno. Evidentirati je treba številna odprta vprašanja in do marca prihodnjega leta sestaviti celosten načrt, ki naj zaobjema tudi porazdelitev vlog in skupno strategijo," nam je po srečanju pojasnil Variati.

Zato je vladnemu komisarju in tržaškemu prefektu **Valeriu Valentiju** naložil, naj koordinira soočanje med deželo, občino, univerzo in predstavniki Slovencev v Italiji. "Marca bomo ponovno sklicali institucionalno omizje v Rimu in sprejeli ustrezne odločitve," zagotavlja podtajnik.

Rimskega sestanka so se udeležili predstavniki italijanskega zunanjega ministrstva in drugih vladnih služb, na primer direktor direktorata za državljske pravice **Michele Di Bari**, ki dobro pozna slovensko manjšinsko problematiko. Slovence v Italiji sta zastopala predsednica SKGZ **Ksenija Dobrila** in predsednik SSO **Walter Bandelj**, ki sta izrazila zadovoljstvo, da je bilo srečanje na visoki institucionalni ravni in da so bili večkrat poudarjeni dobri odnosi s Slovenijo; rimski sogovorniki so izrecno omenili zagotovilo nekdanjega zunanjega ministra **Angelina Alfana** kolegu **Karlu Erjavcu**, da namerava Italija vrniti Narodni dom slovenski skupnosti.

Selitev šole za prevajalce in tolmače

Včerajšnjega zasedanja sta se udeležila tudi deželni odbornik za manjšinske jezike **Pierpaolo Roberti** in zastopniki tržaške univerze - poglavito vprašanje, ki ga je treba rešiti v postopku vračanja Narodnega doma, je namreč selitev šole za prevajalce in tolmače, ki v njem trenutno domuje.

- **Odlikovanji za Pavšiča in Sturm. STA. Primorske novice, Koper, Slovenija 26. 10. 2019**

<https://www.primorske.si/slovenija/odlikovanji-za-pavsica-in-sturma>

Predsednik republike Borut Pahor je vročil odlikovanje red za zasluge nekdanjemu dolgoletnemu voditelju ene od krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Rudiju Pavšiču ter nekdanjemu voditelju ene od krovnih organizacij koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij, Marjana Sturm.

Ljubljana. Novinar, publicist in politik **Rudi Pavšič** je odlikovanje prejel za izjemne zasluge in dolgoletna prizadevanja pri uresničevanju pravic slovenske manjšine v Italiji ter za neprecenljiv prispevek k uveljavljanju medkulturnega dialoga. V zahvalnem govoru je Pavšič dejal, da mu priznanje veliko pomeni. Ocenil je tudi, da je položaj slovenske narodne manjšine v Italiji danes tako dober kot še nikoli: "To je zaradi tega, ker smo ponosno sprejemali in pozdravljali samostojno Slovenijo. Ker smo se veselili padanja zidov v Evropi in ker je italijanska demokratična družba začela svojo demokratičnost pisati z veliko začetnico in je začela razumeti, da Slovenci v Italiji nismo negativni element, ampak smo dodana vrednost." Sedanjemu vodstvu slovenske manjšine v Italiji je svetoval, naj sedaj iščejo predvsem tiste razloge, "zaradi katerih bomo mi lahko še v naslednjih desetletjih ponosni in trdno stali na tem delu obmejnega prostora". Še posebej je vesel, da mu je uspelo za skupno mizo posaditi Slovence z avstrijske Koroške, Madžarske in Hrvaške. "To so tiste zadeve, ki ostanejo v osebi. To priznanje bom hranil kot izraz vaše hvaležnosti za to malo malenkost, ki sem jo ponudil tej naši skupnosti," je še dodal. Zgodovinar in politik **Marjan Sturm** je odlikovanje prejel za izjemne zasluge in dolgoletna prizadevanja pri uresničevanju pravic slovenske manjšine v Avstriji ter za neprecenljiv prispevek k uveljavljanju medkulturnega dialoga. Sturm je v govoru dejal, da se zaveda, da v Sloveniji njegova politična pot ni naletela povsod na odobravanje, "tudi znotraj slovenske manjšine na Koroškem ta pot ni bila povsod sprejeta", a je prepričan, da ji je sledila ogromna večina. Poudaril je še, da vsi gradimo evropsko integracijo in smo odgovorni, da ustvarimo mir, sožitje in sodelovanje.

Mladina, Ljubljana

- **Za Hrvaško v Schengenu. Ne pustite, da vas politiki zavedejo. Borut Mekina. Mladina, Ljubljana, 25.10.2019, št. 43, str. 7**

<https://www.mladina.si/193759/za-hrvasko-v-schengenu/>

Nacionalni interes seveda obstaja. Tudi v zvezi s Hrvaško. Slovenska politična elita bi ta interes lahko zavarovala takrat, ko je defacto hrvaški državi - recimo njenim pokojninskim skladom - prodala slovensko živilskopredelovalno industrijo, Žito in Drogo ter seveda trgovino, Mercator. S tem je ogrozila dolgoročno samooskrbo Slovenije s hrano in vzela velik kos obetov za prihodnost vsem, ki živijo od kmetijstva, hrvaškim predelovalcem hrane pa v Sloveniji zagotovila konkurenčno prednost. Ampak ne. Gostilniške razprave je veliko lažje zanetiti - in pridobiti srca ljudi na svojo stran - , če Hrvaško blokiramo pri vstopu v schengensko območje.

Ker je to, betonski blok na meji, veliko oprijemljivejša zadeva.

V očeh številnih slovenskih politikov, tudi v očeh evroposlancev, smo ta teden zaznali iskrice. Kot da so dobili novo temo, novo kost, ki jo bodo glodali še leta. Ko je ta teden evropska komisija sporočila, daje Hrvaška tehnično pripravljena za vstop v schengensko območje, so si sledile izjave, namenjene predvsem volivcem, od trditev o političnosti evropske komisije do tega, da Hrvaška ni pripravljena za vstop, ker ne spoštuje evropskega pravnega reda. Ni se treba truditi z njihovo interpretacijo, politiki, od predsednika vlade do predsednika parlamenta, so hoteli ljudstvu povedati tole: če Hrvaška ne prizna odločitve

arbitražnega sodišča, bomo zvito blokirali njen vstop v schengensko območje. Pravzaprav Slovenija Hrvaško tukaj že blokira: slovenska policija še vedno ni podpisala novega sporazuma o sodelovanju s Hrvaško, čeprav si EU tega želi.

Ker politiki vse pogosteje upoštevajo tisto, za kar mislijo, da je popularno mnenje, bi bilo prav, da jih tukaj ustavimo. Prvič, arbitražni spor s hrvaškim vstopom v schengensko območje ni povezan. Prav je, da se naša država tako odločno bori in porablja milijone dolarjev za tiste kvadratne kilometre, a o tem bo tako ali tako dokončno razsodilo luksemburško sodišče pri EU. In drugič, hrvaški vstop v schengensko območje je v slovenskem interesu, ne le v interesu slovenskih turistov in Slovencev, ki živijo ob meji in se trudijo ostati v dobrih sosedskih odnosih, je tudi v interesu slovenskega gospodarstva, ki je izvoz na Hrvaško po njenem vstopu v EU povečalo hitreje, kot je izvoz v Slovenijo povečalo hrvaško gospodarstvo.

Toda ne glede na to je seveda res, da Hrvaška za vstop v schengensko območje še ni pripravljena. To ve vsak, ki je letos potoval v Bosno, in to vedo tudi člani tako imenovanega schengenskega odbora. Če preberemo njihovo zadnje poročilo iz 5. oktobra, v njem zasledimo ugotovitev komisije, da pri zadnjem preverjanju hrvaške pripravljenosti ni mogla preveriti, ali je Hrvaška vzpostavila tehnični mejni nadzor z Bosno, zato ti strokovnjaki ne morejo potrditi, da izpolnjuje obveze. Nizozemska pa je poudarila, da je nadzor razkril nove pomanjkljivosti, predvsem glede računalniškega preverjanja identitete. No, drži. Da Hrvaška še ni pripravljena za vstop v schengensko območje, je jasno tudi iz velike prepustnosti njene meje z Bosno, kar se kaže v številu nezakonitih poskusov prečkanja meje med Hrvaško in Slovenijo. Ampak kaj stori odrasla država v takšnem primeru? Notranji minister bi Hrvaški seveda moral ponuditi pomoč.

To bi bilo najtežje dejanje, to bi bilo delo, za katero plačujemo politike. Najlažje pa je seveda bentiti čez političnost komisije in razpihovati negativna čustva.

- **Slovensko sprenevedanje. Piše: Jure Trampuš. Mladina, Ljubljana, 25.10.2019, št. 43, str. 32 - 34**

Nasilje nad protestniki ni nikoli notranja zadeva neke države. Tudi zapiranje političnih voditeljev ne.

<https://www.mladina.si/193749/slovensko-sprenevedanje/>

Premier, zunanji minister, predsednik in drugi se s tiho podporo Španiji in njeni politiki do Katalonije pridružujejo tistim, ki menijo, da lahko politične cilje dosežeš s silo

Številke govorijo same zase. Konec tedna je bilo v Barceloni med protesti, v pravih uličnih spopadih med policijo in Katalonci, poškodovanih 579 ljudi, štirje med njimi naj bi bili, domnevno zaradi gumijastih nabojev, ki jih je uporabljala policija, oslepeli na eno oko.

Poškodbe so bile na obeh straneh, a posnetki, ki so se razširili po družabnih omrežjih, dokazujejo, daje policija ravnala res surovo. Celo komisarka Sveta Evrope za človekove pravice Dunja Mijatović je v zaskrbljenem pismu zapisala, da bi morala policija tudi v težkih razmerah pri uporabi sile strogo upoštevati načeli nujnosti in sorazmernosti.

A ju ni, policijska taktika, kako iz središča Barcelone pregnati nezadovoljne posameznike, je bila preprosta. Policisti so se s svojimi vozili zapeljali med ljudi in jih potem z udarci, ki so padali po vseh, tudi po ženskah ali starejših, pregnali v stranske ulice. Nekateri policisti so ljudi vlekli po tleh, jih grobo brcali, vanje so iz neposredne bližine streljali s solzivcem. Za ljudi jim je bilo vseeno. Kdor je bil na ulicah, je bil kriv, protestniki, novinarji, opazovalci, tisti, ki so se po naključju znašli na prizorišču, mladi, stari, otroci, ženske, mimoidoči z nakupovalnimi vrečkami. Policisti so imeli v rokah gumijevke, za pasom pa orožje.

»Nasilje vedno rojeva novo nasilje«

Izjava Odbora za podporo katalonskim političnim zapornikom v Španiji. Molčati ob kršitvah pravic deveterice uglednih evropskih voditeljev iz Katalonije, pomeni prevzemati odgovornost za njihovo usodo, pa tudi za rušenje evropskih demokratičnih načel.

Drakonske zaporne kazni, izrečene proti devetim uglednim in demokratično izvoljenim katalonskim voditeljem, resno izpodkopavajo temelje evropskega vrednotnega sistema. Svoboda izražanja, združevanja in izrekanja, tudi na referendumu kot enemu najširših in najbolj legitimnih demokratičnih forumov, so svoboščine, ki jim je špansko vrhovno sodišče s svojo sodbo odreklo veljavo v EU.

Imeti politične zapornike na tleh EU je sramota! Nesprejemljivo je, da so naši evropski sodržavljeni kaznovani zgolj zato, ker se z demokratičnimi sredstvi brez nasilja borijo za svoje osebne in kolektivne pravice! Deveterica katalonskih voditeljev, kije vodila miroljubno, demokratično glasovanje Kataloncev o prihodnosti katalonskega naroda, je bila v čakanju na izrek kazni priprta dve leti. Številni pravni strokovnjaki z vsega sveta so ocenili, da gre v tem primeru za politične zapornike. Tudi po kriterijih resolucije Parlamentarne skupščine Sveta Evrope 1900 iz leta 2012 so ti katalonski politiki in civilnodružbena voditelja politični zaporniki. Utemeljeno pričakujemo, da bo podobno stališče sprejela tudi posebna preiskovalna skupina ZN. Po dveh letih pripora so zdaj obsojeni še na skupaj 100 let zapora.

Kriza odnosov med Madridom in Barcelono ni samo notranjepolitično vprašanje Španije. Kratkovidno je prepričanje, da je to krizo mogoče reševati z represijo, ustrahovanjem, zapori in spodbujanjem sovražnosti. Nasilje vedno rojeva novo nasilje. Krizo je mogoče rešiti samo z odkritim dialogom, demokratičnimi političnimi sredstvi, razumom in odgovornostjo vpletenih strani.

Molčati ob kršitvah pravic deveterice uglednih evropskih voditeljev iz Katalonije in tudi številnih drugih, kijih prav tako preganjajo zaradi sodelovanja pri referendumu 2017, pomeni prevzemati odgovornost za njihovo usodo, pa tudi za rušenje evropskih demokratičnih načel. Na to nočemo in ne moremo pristati. Verjamemo, da se bodo našemu protestu pridružili mnogi evropski državljani.

Obenem pričakujemo, da tudi evropski parlamenti in vlade, institucije EU, evropski parlament, komisija in evropski svet ne bodo molčali spričo grobih kršitev pravic katalonskih političnih zapornikov in temeljnih vrednot EU v Španiji. Človekove pravice imajo univerzalno veljavo in so nad notranjim pravom sleherne suverene države.

- »Če bi demokracija delovala, bi omejila moč velekapitala«. Intervju: Tomaž Mastnak. Pogovarjal se je: Borut Mekina. Piše: Borut Mekina, Foto: Uroš Abram. Mladina, Ljubljana, 25.10.2019, št. 43, str. 36 – 41

Tomaž Mastnak, osamosvojitelj in sociolog

<https://www.mladina.si/193748/tomaz-mastnak-osamosvojitelj-in-sociolog-ce-bi-demokracija-delovala-bi-omejila-moc-velekapitala/>

Tomaž Mastnak (1953) je vedno znal najti nevrtaščično točko oblasti. V sedemdesetih je bil obsojen zaradi kritičnih zapisov o cerkvi pod komunizmom, v osemdesetih je zaradi njega oblast zaplenila revijo, ki jo držite v rokah, kritičen je ostal tudi ob osamosvojitvi in potem do hitenja v Evropo, ki jo je primerjal z evtanazijo. Akademsko se je največji del kariere ukvarjal z zgodovino politične in družbene misli. Recimo z razmerjem med Evropo in islamom, v zadnjem času pa z razmerjem med liberalizmom in fašizmom. Temu nadaljevanju bo posvečena tudi njegova nova knjiga, kije tik pred izidom, z naslovom Črna internacionala. Mastnak je bil do nedavnega znanstveni svetnik na Filozofskem inštitutu Znanstvenoraziskovalnega centra (ali ZRC) SAZU, živel pa je v ZDA, kjer je raziskoval ali predaval na vrsti ameriških univerz, vse do Princetona, kjer sedaj končuje kariero.

Z njim smo se pogovarjali o aktualnih dogodkih, od brexita, Trampa do vojne v Siriji, ki danes zaznamujejo Evropo.

Ta teden smo v Sloveniji dobili odbor za podporo katalonskim političnim zapornikom. Podpirate takšne pobude?

Lepo, da se solidariziramo s političnimi zaporniki. Nisem pa zasledil, da bi ustanovili združenje za varstvo pravic Juliana Assangea, ikonskega političnega zapornika.

Ne, niso ga. A kljub vsemu. Ste nekdanji disident, sodelovali ste pri demokratizaciji slovenske družbe konec osemdesetih, sklepal bi, da takšne pobude podpirate.

Po pravici povedano do katalonskega gibanja za neodvisnost ne gojim pretiranih simpatij. Nisem zasledil, da bi zagovarjalo kakšno alternativo vladajočemu političnemu in ekonomskemu sistemu, da bi imelo program za družbene in politične spremembe, ki bi zagotavljale večjo socialno pravičnost in demokracijo pri sebi, v Španiji ali v EU. Odbija me tudi, da so izrazili podporo sedanji apartheidski izraelski politiki. Kdor zagovarja zatiranje drugih, zapravi moralno pravico, da se pritožuje nad lastno zatiranostjo. Sem pa zgrožen nad represijo, ki jo zganjajo španske oblasti. Prav je, da proti temu protestiramo. Ampak da bi bil tak protest verodostojnejši, bi moral opozoriti tudi na korenine problema: na nedemokratske razmere v Evropi. Represija, ki smo ji priča v Kataloniji, je izraz nesposobnosti evropskih institucij, da bi demokratično reševale probleme znotraj širše skupnosti in znotraj držav članic. Reševati probleme demokratično pa pomeni, da ima ljudstvo zadnjo besedo. Ljudstvo nima besede ne v Kataloniji ne v EU.

No, mnogi v Sloveniji sočustvujejo s Katalonci, ker v njih vidijo vzporednice z osamosvajanjem Slovenije. Pri čemer so šokirani, da neka zahodnoevropska država sedaj ravna huje kot jugoslovanska vojska. Špansko sodišče je njihovim osamosvojiteljem prisodilo po 13 let zapora.

Če človek hoče najti vzporednice, jih bo seveda našel, vendar tako ne bomo nikamor prišli. Vprašati se je treba, koliko demokracije je v EU, in analizirati aktualne razmere.

V EU lahko danes najdemo še mnoge druge, podobne primere. Recimo Škote, ki bi radi zapustili Britanijo, samo da bi ostali v EU. Videti je, kot da se mnogi manjši narodi čutijo v EU veliko bolj domače kot v lastnih državah. In da morda evropske institucije le niso tako slabe.

Škoti bi se predvsem radi rešili Angležev, pod katerimi so od leta 1707, kar povsem razumem. Tisti aranžma so imenovali »incorporating union«. Iz tiste unije bi radi zdaj, ko se je pokazala priložnost, zbežali v evropsko. To je poseben primer. Na njegovi podlagi ne moremo sklepati, kakšne so evropske institucije. Poglejmo stvari načelno, ustavimo se pri pravici do samoodločbe narodov. Nisem prepričan, da gre za zelo emancipacijsko idejo. Razglašena je bila ob koncu prve svetovne vojne, po oktobrski revoluciji, ko so imele revolucionarne ideje velik vpliv in odziv pri podrejenem prebivalstvu v evropskih državah. Tedaj je obstajala nevarnost širitve tovrstnega odgovora na kapitalistično ureditev. Američani so to videli, vstopili v vojno, njihov takratni predsednik Woodrow Wilson pa je lansiral načelo o pravici narodov do samoodločbe. Ta pravica je bila odgovor zahodnih elit na komunistični internacionalizem, ki ga je propagirala sovjetska Rusija. Wilson se je imel za anti-Lenina. Samoodločba narodov je bila, zgodovinsko gledano, politika, s katero so vladajoči razredi na Zahodu želeli preprečiti, da bi se podrejeni narodi v razpadajočih evropskih cesarstvih nagnili preveč na levo. V tem smislu je bila pravica do samoodločbe nasprotje družbeni in politični emancipaciji. Bilo bi prav, da tega ne pozabimo.

- **Pisatelj proti pisatelju. Pišejo: Felix Bayer, Tobias Becker, Susanne Beyer, Martin Doerry, Sebastian Hammelehle, Dirk Kurbjuweit, Nadine Markwaldt, Eva Thöne, Claudia Volker, Voigt Weidemann, Stefanie Witterauf. ©2019 Der Spiegel. Mladina, Ljubljana, 25.10.2019, št. 43, str. 54 - 57**

Saša Stanišič, letošnji dobitnik nemške književne nagrade, Nobelovemu nagrajencu Petru Handkeju očita, da relativizira genocid na Balkanu. Kritika je stara, tema pa zelo sodobna - odnos med resnico in moralom.

Javni spor o Petru Handkeju bo še trajal, prežet z jezo in zagrenjenostjo, dokler Handke decembra v Stockholmu ne bo dejansko prevzel Nobelove nagrade.

Kdor je mislil, da književnost nima več česa povedati, naj prisluhne zgodbi o nekom, ki uživa naklonjenost, in o malopridnežu. To je zgodba, ki se je pletla tri desetletja v petih državah, zgodba, ki govori o vojni in selitvah, morali in celo o tako zahtevnem vprašanju, kot je vprašanje resnice. Gre za pravi roman, čeprav nima naslova in tudi še ni končan, temveč nastaja sprti te dni v Stockholmu, Avstriji in na frankfurtskem knjižnem sejmu. Njegova glavna junaka sta Saša Stanišič in Peter Handke.

Oba, Handke in Stanišič, sta pisatelja in oba sta pred kratkim dobila pomembno nagrado. Najprej so Handkeja v Stockholmu izbrali za dobitnika Nobelove nagrade za književnost, slab teden pozneje pa je Stanišič v Frankfurtu prejel nemško književno nagrado. Občinstvo je vzklikalo, Stanišič je objel partnerko, kije hkrati njegova lektorica, vstal, stopil na oder in govor ob podelitvi izrazil za napad: »Pretreslo me je, daje kaj takšnega nagrajeno.« S »kaj takšnega« je imel v mislih delo Petra Handkeja in njegov govor je bil eno samo obtoževanje. Kdaj smo nazadnje doživeli, da je nagrajenec tako ostro napadel drugega nagrajenca?

Je v Handkejevem delu sploh mogoče ločevati književnost od politike? V njegovih delih o balkanski vojni komajda.

- **Nebo nad Handkejem. Piše: Marcel Štefančič, jr. Mladina, Ljubljana, 30.10.2019, št. 44, str. 44 - 49**

Je umetnino res mogoče ločiti od umetnika?

Je umetnino res mogoče ločiti od umetnika? Francozi so to pokazali leta 1945, ko so pisatelja Roberta Brasillacha obsodili na smrt in usmrtili. Smrt umetniku - živela umetnina!

<https://www.mladina.si/193872/nebo-nad-handkejem/>

Sklenili ste, da boste v kopalnici zamenjali ploščice, zato vam prijatelj priporoči nekega zelo dobrega, zanesljivega, cenjenega ploščičarja, pravega mojstra svojega poklica, ki kmalu pride in položi ploščice. Vau, vzkliknete, prelepo! Zelo ste zadovoljni. Nove ploščice so res umetnina. Toda le nekaj mesecev kasneje se izkaže, da je ploščičar pedofil. Ali pa, da zverinsko pretepa ženo. Ali pa, da omamlja in posiljuje ženske. Ali pa, da zanika holokavst.

Kaj boste storili? Boste odstranili ploščice? Boste razbili njegovo umetnino? Malo verjetno.

Tega, da vam je ploščice položil pedofil, mučitelj žensk, posiljevalec ali zanikovalec holokavsta, sicer ne boste slavili in oglaševali, kakor ga verjetno tudi ne boste priporočili prijateljem, boste pa tu in tam komu magari zaupno - šepnili, da vam je ploščice položil tip, ki sedi zaradi pedofilije ali posilstva, in da vas to, da vam je ploščice položil pedofil, posiljevalec ali zanikovalec holokavsta, v resnici prav nič ne moti, ker umetnino ločite od umetnika.

Da je umetnino mogoče ločiti od umetnika (da je torej umetnina eno, umetnik pa čisto nekaj drugega), je kliše, ki ga dobro poznamo, do izraza pa je prišel v času gibanja #MeToo: naj še vedno prikazujejo filme, v katerih nastopajo Kevin Spacey, Mel Gibson, Bill Cosby, James Woods, Johnny Depp, Morgan Freeman, Casey Affleck, Terrence Howard ali Louis C. K., ki so jih obtožili bodisi spolnih zlorab, maltretiranja žensk ali družinskega nasilja? Naj še vedno prikazujejo filme, ki so jih posneli Woody Allen, Roman Polanski, James Toback, Nate Parker in Bryan Singer, obtoženi spolnih zlorab? Naj bojkotiramo filme, ki jih je produciral Harvey Weinstein, novi kralj holivudskega spolnega nasilja? Naj še vedno predvajajo dela umetnikov, za katere se je izkazalo, da so rasisti (Morrisey), pronacisti (Lars von Trier), homofobi (Paris Hilton), pretepači žensk (Chris Brown), spolni predatorji (Ben Hopkins), pedofili (R. Kelly) ali morilci (Varg Vikernes)? Lahko umetnine, ki so jih ustvarili takšni umetniki, posvojimo - ali naj jih bojkotiramo? Naj jih umaknejo iz obtoka? Naj bodo dostopne le ob strokovnem komentarju - kot v Nemčiji nacistični filmi ali Hitlerjev Mein Kampf? Ali pa naj jih pustijo v obtoku, ker ljudje umetnino itak ločijo od umetnika?

Da je umetnino mogoče ločiti od umetnika, smo slišali tudi nedavno, ko je Švedska akademija razglasila, da Nobelovo nagrado za književnost dobi avstrijski pisatelj Peter Handke, za katerega velja to, kar velja za vašega ploščičarja: pravi mojster svojega poklica je! Zelo inventiven, velik stilist. Vsakemu prividu da priložnost. In vsakemu prisluhu. Zna zlesti iz sebe. In vase. Pisanje res obvlada. In Švedska akademija trdi, da je Nobelovo nagrado podelila njegovemu pisanju, njegovim literarnim delom. Obstaja namreč tudi »drugi« Handke, Handke politik, »tisti« Handke, ki je zanikal in relativiziral genocid v Srebrenici, »tisti« Handke, ki je trdil, da so pokole v Sarajevu inscenirali sami muslimani, »tisti« Handke, kije Srbe razglasil za žrtve balkanskih vojn in jih primerjal z Judi v času nacističnega holokavsta, »tisti« Handke, ki se je bratil z Radovanom Karadžičem, »tisti« Handke, ki je trdil, da je Slobodan Milošević le branil svoj narod, »tisti« Handke, ki je Miloševića, za druge »balkanskega mesarja«, zanj »tragičnega človeka«, obiskal v haaški jetniški celici (no, »tragični človek« mu je pred tem podelil srbski viteški red), »tisti« Handke, ki je mednarodnemu kazenskemu sodišču v Haagu odrekal legitimnost, »tisti« Handke, ki je dejstva razglašal za »tako imenovana dejstva«, »tisti« Handke, ki je pozival k obrambi Miloševića in leta 2006 na Miloševićevem pogrebu tudi govoril.

- **(Kratena) pravica do poštenega sojenja. Marjan Horvat. Mladina, Ljubljana, št. 44, 30. 10. 2019**

Kako bo sodišče v Strasbourgu razsodilo v primeru katalonskih političnih zapornikov?

<https://www.mladina.si/193895/kratena-pravica-do-postenega-sojenja/>

Katalonski politični zaporniki, ki jih je špansko vrhovno sodišče pred štirinajstimi dnevi obsodilo na zelo visoke zaporne kazni zaradi vloge v pripravah referendumu o neodvisnosti leta 2017, so že napovedali vložitev pritožbe na evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP). Toda to bodo lahko storili šele, ko bo o razsodbi vrhovnega sodišča odločilo špansko ustavno sodišče, s tem pa se utegne, če sklepamo po dosedanjem ravnanju tega sodišča, celotni pritožbeni postopek zelo zavleči. Spomnimo se, da so konec lanskega leta štirje izmed zaprtih osamosvojiteljev z gladovno stavko od ustavnega sodišča terjali odgovor na svoje zahteve po sodnem varstvu. Po španski zakonodaji je odziv na takšno zahtevo treba podati največ v 30 dneh, v tem primeru pa se ustavno sodišče sploh ni odzvalo. Predsednik Katalonije Quim Torra je tedaj v pogovoru za Mladino pojasnil, da »špansko ustavno sodišče ne odgovori na njihove pritožbe, brez njegovega odgovora pa svojega primera ne morejo predložiti evropskemu sodišču ... Vztrajali bomo, da jim sodi evropsko sodišče, čeprav vemo, da sodni postopek lahko traja šest ali sedem let.«

Kako bo ESČP razsodilo v primeru katalonskih političnih zapornikov, seveda ni mogoče predvideti. Konec letošnjega maja je razsodilo v prid odločitvi španskega ustavnega sodišča, ki je 9. oktobra 2017 Kataloniji odpravilo avtonomijo, saj je bilo to »v takratnih okoliščinah nujno zaradi zagotavljanja javne varnosti in obrambe zakona in reda«. Predsednik ESČP Guido Raimondi na vprašanje, ali obstaja tveganje, da »Španija krši temeljne človekove pravice«, ni hotel odgovoriti, na vprašanje o katalonskih političnih zapornikih pa je odvrnil, da na tej podlagi »ne more izpeljati splošnih sklepov o demokraciji v Španiji«.

Sicer pa sodišče v Strasbourgu še vedno odloča tudi o usodi baskovskih političnih zapornikov. V španskih zaporih je danes še vedno več kot 240 sodelavcev ETE in njenih frakcij, čeprav je ta separatistična organizacija, ki je v boju za neodvisnost Baskije desetletja ustrahovala špansko prebivalstvo, leta 2011 nehala delovati in se je razorožila.

ESČP je novembra lani razsodilo, da je bila enemu izmed njih, zdajšnjemu voditelju independistične koalicije EH Bildu Arnaldu Otegiju, ki so ga zaradi domnevnega sodelovanja z ETO obsodili na desetletno zaporno kazen, »kratena pravica do poštenega sojenja«.

Po mnenju Arnalda Otegija, objavljenem v Guardianu, skuša Španija s povsem neprimernimi primerjavami zdajšnjega nasilja v Kataloniji in tistega izpred desetletij v Baskiji preoblikovati legitimne in miroljubne zahteve po samoodločbi Kataloncev v nasilne. »Španski mediji in sodišča v zvezi s Katalonci govorijo celo o 'terorizmu'. Španija ne bo omahovala pri uporabi te laži.« Hkrati pa je izrazil zaskrbljenost zaradi prihodnosti katalonskih političnih zapornikov z mislijo, da je »še po tem, ko sem odslužil dolgoletno zaporno kazen, ESČP razsodilo, da je bilo sojenje nepošteno. Isto lahko doleti Katalonce.«

Reporter, Ljubljana

- **Pahor bo odlikoval voditelja zamejskih Slovencev Pavšiča in Sturma. STA. Reporter, Ljubljana, 25. okt. 2019**

<https://reporter.si/clanek/slovenija/pahor-bo-odlikoval-voditelja-zamejskih-slovencev-pavsica-in-sturma-737661>

Predsednik Borut Pahor bo danes na posebni slovesnosti z redom za zasluge odlikoval Rudija Pavšiča in Marjana Sturma, dolgoletna nekdanja voditelja manjšinskih organizacij v Italiji in na avstrijskem Koroškem. Odlikovanji bosta prejela za dolgoletna prizadevanja za pravice slovenske manjšine in za prizadevanja za medkulturni dialog.

Rudi Pavšič je bil 22 let predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), ene od krovnih manjšinskih organizacij v sosednji Italiji. 67-letni publicist in politik je pomemben borec za pravice zamejskih Slovencev v Furlaniji-julijski krajini, pa tudi za pravice Slovencev kot manjšine v Italiji. Bil je tudi pomemben zagovornik osamosvojitve Slovenije. Položaj predsednika SKGZ je zapustil 9. marca letos, nasledila pa ga je Ksenija Dobrila.

Marjan Sturm pa je Zvezo slovenskih organizacij (ZSO), eno od krovnih organizacij manjšinskih organizacij na avstrijskem Koroškem, vodil od leta 1992. 25. februarja ga je na položaju zamenjal Manuel Jug.

Zdaj 68-letni politik in zgodovinar Sturm je prav tako velik borec za pravice slovenske manjšine, v njegovem primeru v Avstriji. Bil je oster borec proti nacionalistom in koroškim brambovcem, odločno si je prizadeval tudi za dvojezične napise v deželi. Bil pa je predvsem zagovornik dialoga. Med drugim je bil tudi predsednik Sveta za slovensko narodnost pri uradu avstrijskega zveznega kanclerja.

- **Frontex rekrutira ljudi za svojo stalno enoto za varovanje meja EU. STA. Reporter, Ljubljana, 25. okt. 2019**

<https://reporter.si/clanek/svet/frontex-rekrutira-ljudi-za-svojo-stalno-enoto-za-varovanje-meja-eu-737669>

Evropska agencija za nadzor zunanjih meja Frontex je včeraj začela rekrutirati prve pripadnike svoje stalne enote, ki bo prva uniformirana služba pod okriljem Evropske unije. Ta bo državam članicam pomagala pri nadzoru meja in upravljanju migracij.

"Danes je poseben dan za Frontex, ki bo omogočil pravo transformacijo naše agencije," je ob tem poudaril izvršni direktor Frontexa Fabrice Leggeri. "Prvič bo imel Frontex na razpolago svojo uniformirano enoto, ki bo delovala pod zastavo Evropske unije," je poudaril.

Agencija namerava najprej zaposliti 700 nadzornikov meje iz držav članic EU in držav članic schengna, v katerem je 22 držav članic EU in še štiri države, ki niso del EU. Iskali bodo predvsem posameznike z izkušnjami z delom v policiji, vojski ali pri nadzoru meje. Kandidati se lahko prijavijo do 16. decembra.

Prvi pripadniki Frontexove stalne enote bodo svoje naloge prevzeli leta 2021 po usposabljanju. Delovali bodo predvsem na zunanjih mejah unije. Sodelovali bodo pri pregledu dokumentov, nadzoru meja in pri vračanju ljudi, ki so nezakonito v EU. Stalna enota z 10.000 pripadniki pa bo predvidoma polno operativna postala leta 2027.

Dogovor o vzpostavitvi nove stalne enote 10.000 pripadnikov evropske mejne in obalne straže do leta 2027 je EU dosegla letos spomladi.

EU je agencijo za upravljanje zunanje meje Frontex vzpostavila leta 2004. Pred dvema letoma jo je nadgradila v evropsko mejno in obalno stražo. Migracijska kriza je pokazala, da je agencija močno podhranjena.

Vzpostavitev te enote je bila v ospredju lanskega predloga Evropske komisije za utrditev zunanje meje unije, s čimer naj bi olajšali vrnitev k normalnemu delovanju schengna in poiskali izhod iz slepe ulice pri prenovi azilnega sistema.

- **Hrvaška se s krepitvijo policije pripravlja na schengen in prihodnje turistične sezone. STA. Reporter, Ljubljana, 25. okt. 2019**

<https://reporter.si/clanek/svet/hrvaska-se-se-krepitvijo-policije-pripravlja-na-schengen-in-vse-bolj-divje-turisticne-sezone-737670>

Hrvaška vlada je na včerajšnji seji z uredbo omogočila uvedbo 1812 rezervnih policistov. Gre za prvo formiranje policijskih rezerv po vojni na Hrvaškem. Hrvaška potrebuje dodatne policiste zaradi boja proti nezakonitim migracijam ter zaradi varnostnih izzivov med predsedovanjem Svetu EU, pa tudi ob glavni turistični sezoni.

Hrvaški premier Andrej Plenković je izpostavil, da gre za pomembno uredbo v okviru boja proti nezakonitim migracijam. Predvidena številka rezervnih policistov predstavlja deset odstotkov vseh zaposlenih s srednješolsko izobrazbo v hrvaški policiji, so zapisali v uredbi.

Natančno so določili tudi, v katerih situacijah lahko angažirajo dodatne policiste, ki jih pričakujejo predvsem iz vrst upokojenih policistov in tistih, ki so sporazumno zapustili policijske enote. Eden od pogojev je, da so mlajši od 60 let. Rezervne policiste bodo praviloma angažirali v policijskih upravah, v katerih imajo kandidati bivališče. Njihovo delo bo potekalo največ 180 dni letno.

Z uvajanjem rezervnih policistov nameravajo znižati stroške za pošiljanje policijskih okrepitev iz notranjosti države, ki jih potrebujejo med osrednjo turistično sezono. Hrvaška bo v prvi polovici prihodnjega leta tudi predsedovala Svetu EU, kar bo nujno zahtevalo več policistov, ki bodo zagotavljali varnost oseb, prostorov in objektov, so zapisali.

Hrvaški notranji minister Davor Božinović je med predstavitvijo uredbe povedal, da so denar za uvajanje rezervne policije zagotovili že v letošnjem proračunu, načrtujejo pa ga tudi v naslednjih dveh letih. Letos je v ta namen predvidenih skoraj 3,4 milijona kun (445.000 evrov), v naslednjih dveh letih pa po nekaj več kot 18 milijonov kun (2,4 milijone kun).

Hrvaški policijski sindikat je v preteklih dveh letih večkrat izpostavil, da samo v Zagrebu za nemoteno izvajanje običajne policijske dejavnosti manjka približno 1000 policistov. Poudarjajo še, da so tudi plače policistov majhne ter da je to eden razlogov za usihanje interesa za policijsko službo.

- **Idealist - z dobrim pogledom na svet. Jože Horvat. Foto: Profimedia in Reuters. Reporter, Ljubljana, 28.10.2019, št. 43, letnik 12, str. 62-65**

Obisk pri Petru Handkeju v pariškem predmestju Chaville

List iz dnevnika - ponedeljek, 16. nov. 1992

V petek sem odletel v Pariz na intervju s Petrom Handkejem; šlo je brez zapletov; tudi let je bil prijazen; kar zadeva prenočišče, sem imel rezervacijo na Pigallu v majhnem hotelčku, kjer me je srednje opremljena sobica vljudno sprejela. Pri vožnji z metrojem mi je pomagalo moje enomesečno bivanje poleti leta 1977 v Parizu, ko sem nadomeščal Delovega dopisnika Staneta Ivanca, ki je odšel na letni dopust. V Chaville, naselje menda v območju Versaillesa, sem naslednji dan, v soboto, s podzemno prispel brez zapletov. Na postaji, kjer sem izstopil, morda četrť ure prezgodaj, a bilo je že čez poldan, sem se hitro znašel, stopil v bližnji lokal in popil kavo, kmalu pa skoz okno zagledal prihajati Handkeja - prihajal je z otrokom; dobrodošel, je rekel, objela sva se, nato je takoj dodal, da je žena odšla v Pariz, zato bo kosilo pripravil sam, na večerni prigrizek pa bova šla v restavracijo

Tako sem na cilj, v Handkejevo predmestje, dopotoval nenavadno zlahka in hitro: a ko sem zagledal intervjuvanca, in sicer z otrokom, me je presenetilo, saj si nisem mislil, da bo imel s sabo punčko in me pričakal z njo (no, kmalu sem tudi izvedel, da je stara še ne dve leti - če bi bil vedel za to, bi ji bil prinesel kakšno igračko); a Levkadija, kot bi morda poslovenil njeno ime Leocadie, ni bila prav nič v zadregi, ko ji je govoril, kdo sem: kar nasmihala se je in me radovedno gledala z živahnimi modrimi očkami. Dejal je, da je žena odšla v Pariz, zato da mora sam paziti na Levkadijo.

Počasi smo torej šli na njegov dom, ki ni bil daleč in mi ga je potem rad razkazal: čedna družinska hiša, ki jo je kupil menda pred dobrima dvema letoma. Obhodili smo vrt, dekletce je nekajkrat položil na tla, da je korakalo in padalo, da sva se smejala, od nekod se je našla žoga, ki jo je Handke pobral in jo položil v naročje Levkadiji, ki jo je hitro vrgla od sebe, on jo je lovil in ji jo vračal. Pri tem je bil hiter in spreten in vesel, igral se je, to sem videl, z užitkom, neprisiljeno.

Zdelo se mi je, da je zelo zadovoljen. In skoraj me je presunilo, kar je medtem rekel o ženi: da večkrat odhaja v Pariz in ostaja sam s punčko. »Ona je moderna ženska,« je rekel o ženi, in ko sem vprašal, ali je zaposlena, se je skoraj zasmel: »Ne, ne, ni zaposlena. Hoče pa imeti svoj denar, da lahko gre v kino. Potem pa vpije in me šimfa,« je rekel smeje, da mu nisem verjel, saj se mi je zdelo, da pretirava oz. govori v litotah. Medtem smo korakali proti vhodu in nato iz preddverja stopili v kuhinjo, kjer se je mala usedla na tla, meni pa je bilo nakazano mesto za mizo.

Periodične publikacije - kazala

- **SWS Rundschau - Die Zeitschrift der Sozialwissenschaftlichen Studiengesellschaft. Heft 3/2019**

Thema: Berufliche Aus- und Weiterbildung in einer sich wandelnden Arbeitswelt

<http://www.sws-rundschau.at/>

- **International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, Volume 22, Issue 7, 2019**

<https://www.tandfonline.com/toc/rbeb20/22/7?nav=tocList>

- **International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, Volume 22, Issue 8, 2019**

<https://www.tandfonline.com/toc/rbeb20/22/8?nav=tocList>

- **International Journal of Intercultural Relations, Volume 73, November 2019**

<https://www.sciencedirect.com/journal/international-journal-of-intercultural-relations/vol/73/suppl/C>